

Svajan.

Katholska protyka za Hornju Łuzicu

na lěto

1890.

BIBLIOTHECA SEMINARI
S
MICRO

Tři a dwachty lětnik.

F. R.

C. H. G. S.

W Budyšinje.

Z nakładom towarstwa ss. Cyrilla a Methodija.

W kommissiji M. Smolerja.

Czjichčej Smolerjec knižicziščeženje w macziczym domje w Budyšinje.

I. Lěto 1890 je wšchědne lěto a ma 365 dnow.

II. Róčne protyčne znamjenja.

- 1) Njedželsti pišmit: E. | 3) Epakty: IX.
2) Žłota licžba: 10. | 4) Wobwod skónca: 23.

III. Zaćmićo

Skónčka budže lěta pola naš jeno jene widžecž:

17. junija dopođnja wot 9 h. 12 m. hacž do 11 h. 45 m.

Skónčko so jeno z džela zacźmi.

IV. Štyri lětne časy.

- 1) Kalěčžo zastupi 20. měrca popođnju w 4 h. Džen a nóc so runataj.
- 2) Lěčžo zastupi 21. junija pšhipođnju w 1 h. Najdlějšchi džen a najkrótšcha nóc.
- 3) Nazyma započnje so 23. septembra rano w 3 hodž. Džen a nóc so runataj.
- 4) Žyma so započina 21. decembra w nočy w 10 hodž. Najkrótšchi džen a najdlějšcha nóc.

V. Kwatembry abo suche dny.

- 1) We poščje: 26., 28. a 29. februara.
- 2) Wo swjatkach: 28., 30. a 31. meje.
- 3) Nazymu: 17., 19. a 20. septembra.
- 4) W advencje: 17., 19. a 20. decembra.

VI. Njebjeske znamjenja zwěrjatnika.

☉ boran,	♋ law,	♌ třělńit,
☽ był,	♍ knježna,	♎ kozoróžt,
♏ dwójńitaj,	♐ waha,	♑ wódný muž,
♒ raf,	♓ šchorpion,	♈ rybje.

VII. Póstne dny.

1) Połny póst (*): za džěń jedynkróčne dospołne nasyčzenjo z wostajenjom mjasnych jědžow.

Połny póst je: popjelnu srjedu, wšchitke pjatki 40 dnowstoho posta, srjedu a pjatk suchich dnow, poslednje 3 dny martrownoho tydženja a patoržicu, a lěta hiščje 31. oktobra.

2) Wšchědny póst (†): same wostajenjo mjasnych jědžow.

Wšchědny póst je na wšchitkich wšchědnych pjatkach cykloho lěta.

3) Woloženy póst (*): za džěń jedynkróčne dospołne nasyčzenjo z dowolnošču mjasnych jědžow.

Woloženy póst je: wšchě džěławe dny 40 dnowstoho posta, hdbž połny póst (hl. pod 1) njeje, sobotu suchich dnow, wigilije pšched swjatkami, s. Pětrom a Pawołom a donjebjeswacžom s. Marije.

3 cyła ma so katholicke kšchecžan w nastupanju posta toho džeržecž, sčtož kóžde lěto biskop w pastyrskim liščje (njedželu quinquagesima) postaja.

VIII. Wukład někotrych přikrótšenjow.

1) Pola „skhadženja a khowanja“ mječčka namatašč: khow. dop., to rěka: khowanjo dopođnja, skhadž. pop., to je: skhadženjo popođnju, skhadž. dop., to je: skhadženjo dopođnja, khow. pop., to rěka: khowanjo popođnju, h. je hodžina, m. minuta.

2) Pola „hermanow“ rěka znamješčko * skótny, znamješčko † pak klamařski a skótny hermanf. Šdžez ničžo njeje stajene, tam je jenož klamařski hermanf.

3) W protycy swjatyh rěka: bž. bamž, b. biskop, wež. cyrkwiniski wučer, m. martrač abo martračka, fr. kral abo kralowna, w. wuznawač, f. knježna, wu. wudowa, mě. mječnik, služ. služomna, pu. puštnik.

Šinacše pšchikrótščenja so lohcy zrozemja.

IX. Wukład swjedžeńskeje protyki.

Swjedženje z tołstym łacžonskim pišmom čyščezane su pšchikazane swjate dny.

Swjedženje z tołstym němskim pišmom čyščezane su maše swjate dny.

Swjedženje ze wšchědnym ale šchěřškim pišmom čyščezane su cyrkwiniske swjate dny.

X. Jutrowna tabella.

Lěto.	Popjelna srjeda.	Jutry.	Swjatti.	1. njedžela adventa.
1890	19. febr.	6. hapr.	25. meje	30. nov.
1891	11. febr.	29. měrca	17. meje	29. nov.
1892	2. měrca	17. hapr.	5. junija	27. nov.
1893	15. febr.	2. hapr.	21. meje	3. dec.
1894	7. febr.	25. měrca	13. meje	2. dec.
1895	27. febr.	14. hapr.	2. junija	1. dec.
1896	19. febr.	5. hapr.	24. meje	29. nov.
1897	3. měrca	18. hapr.	6. junija	28. nov.
1898	23. febr.	10. hapr.	29. meje	27. nov.
1899	15. febr.	2. hapr.	21. meje	3. dec.
1900	28. febr.	15. hapr.	3. junija	2. dec.

1890. Januar,

wulfi rózft,
ma 31 dnów.

Dny.	Porjędzona protyka.	☉			☾		
		řhadž. h. m.	řhom. h. m.	řobjeřte řmanjen.	řhadž. h. m.	řhom. h. m.	
1 Erjeda	Wobřez. Jěz.	8 54	3 3	pop.	dop.		
2 Šchtwórtk	Matarius, a.	8 54	4 4	1 41	4 21		
3 Pjatk	† Genoveřa, ř.	8 54	5 5	2 10	5 27		
4 Sobota	Řigobert, b.	8 44	6 6	2 45	6 31		

Mjedžela po nowym lécze. Ščž.: Józef řo z Jězujom do Nazaretha wróći. Mat. 2, 19—23.

5 Mjedžela	Telesfor, bž., m.	8 44	7 7	3 28	7 28	
6 Póndžela	3 Krale ☺	8 34	9 9	4 20	8 19	
7 Wutora	Lucian, m.	8 34	10 10	5 16	9 2	
8 Erjeda	Severin, a.	8 34	11 11	6 20	9 36	
9 Šchtwórtk	Julian, m.	8 24	12 12	7 27	10 3	
10 Pjatk	† Agatho, m.	8 24	13 13	8 36	10 25	
11 Sobota	Řngin, bž.	8 14	15 15	9 45	10 46	

1. njedžela po ř. 3 Kralach. Ščž.: Dwanaczelitny Jězús w templu. Mat. 2, 42—52.

12 Mjedžela	Ernst, a.	8 14	17 17	10 55	11 4	
13 Póndžela	Veronika, ř.	8 14	18 18	dop.	11 21	
14 Wutora	Řilarius, wčž. ☾	8 04	20 20	12 6	11 39	
15 Erjeda	Řawoř, 1. puřtn.	7 59	21 21	1 20	pop.	
16 Šchtwórtk	Marcellus, bž.	7 58	23 23	2 38	12 24	
17 Pjatk	† Antonius, a.	7 57	24 24	4 0	12 54	
18 Sobota	Štol ř. Ř. w Ř.	7 56	25 25	5 22	1 35	

2. njedžela po ř. 3 Kralach. Ščž.: Jězús na křaři w Řana. Jan. 2, 1—11.

19 Mjedžela	Mjeno Jěz.	7 55	27 27	6 38	2 31	
20 Póndžela	Řab. a Bořez.	7 55	28 28	7 43	3 40	
21 Wutora	Řanřa, ř. ☉	7 54	30 30	8 34	5 2	
22 Erjeda	Řincenc, m.	7 53	32 32	9 12	6 28	
23 Šchtwórtk	Šlub. ř. Mar.	7 52	34 34	9 41	7 54	
24 Pjatk	† Timothej, b.	7 51	35 35	10 5	9 15	
25 Sobota	Wobr. ř. Řawoř.	7 50	37 37	10 25	10 33	

3. njedžela po ř. 3 Kralach. Ščž.: Jězús wuřtrowi řejtmanowoho řyna. Mat. 8, 1—13.

26 Mjedžela	Řolykarp, b.	7 48	39 39	10 42	11 49	
27 Póndžela	Řan Řhr., b. ☽	7 47	41 41	11 2	dop.	
28 Wutora	Řaymund Ř., w.	7 46	43 43	11 23	1 1	
29 Erjeda	Řtilija, ř.	7 44	44 44	11 45	2 10	
30 Šchtwórtk	Řartina, ř.	7 43	46 46	pop.	3 2	
31 Pjatk	† Řetr z Řol., w.	7 41	48 48	12 44	4 24	

Hermanki a škótné wiki pytaj zady na stronamaj 17 a 18.

I. Cyrkwinska protyka.

1. Řřčitazany řwjaty džen z nysřporom.
5. Do Božeje miře pořwjeczenjo wobu, řele a řyřby. Zapocžatk řwjeczenja domow.
6. Řřčitazany řwjaty džen Wozjewjenja Jězujowoho. Do Božeje miře řo woruch a mara řwjeczi.
18. W Řhřošćanřkej wořadže a tež druřdže tam a řem lubjeny póřtny džen ř czeřzi řwj. marćarja Bořćana za zwarnowanjo přřed morom a řtrařćnej řhorošću.
19. Cyřkwinski řwjaty džen.
20. Lubjeny řwjaty džen z nysřporom w Řhřošćanřkej, Řjebjelćanřkej, Řadowřkej a Řulowřkej wořadže, w kłóřćtrje Řarijnej Šwezďe a w Řóženice. — W Řhřošćanřćach a Řjebjelćanřćach wotpuřt bratřtwa řwj. Bořćana. — W Řulowje titularny řwjedžen bratřtwa „řřelnikow“ z dořpólnym wotpuřtom za řobuřtawy bratřtwa „řřelnikow“ a „řkapulira“; tež řwjedžen towarřtwa „Jezusowoho džeććatřtwa“ z dořpólnym wotpuřtom a Božej miřu za wotemřete řobuřtawy.
21. Cyřkwinski řwjaty džen. W Řhřošćanřćach we 8 h. Boža miřa za bratřtwa řwj. Bořćana.
25. Cyřkwinski řwjaty džen.

II. Měřacćkowe přeměnenjenja.

- ☺ Połny měřacćk 6. wulfoho rózřa rano 6 h. 26 min.
- ☾ Pořledni běřtk 14. wulf. rózřa rano 7 hodž. 22 min.
- ☉ Młody měřacćk 21. wulfoho rózřa rano 12 hodž. 44 min.
- ☽ Přeni běřtk 27. wulf. rózřa wječor 9 h. 11 min.

III. Wjedro po měřacćkowym přem.

Nowe řeto zapocžnje řo z wěřřikami. 21. jan. hřořh z wulfej řymu, řřiba zo džen přjedy wěř wot pořdnja řo wobroczi. Přeni běřtk 27. jan. cžini řaž połny měřacćk.

IV. Špomjnenja hódne dny.

1. Nowe řeto. — 2. Řantag = Řořntag, wuřpłaczenjo mřdy. — Wot 2. hač do 10. zapiřowanjo přřow. — 7. Dowolenjo řwařnyř wjeřelow. — Wot 10. hač do 31. přyczi dawř. — 25. Řtaćzi řwař.

V. Falbowe wěř. wo wjedru.

6. januara řritiřki džen 3. řjadownje; 20. jan. 1. řjadownje.

VI. Domajce přřpomnjenja.

1890. Febr.,

malý rožt,
ma 28 dnjow.

Dny.	Porjedgeņa protyka.	☉		Njebožste namjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhom. h. m.		šhadž. h. m.	šhom. h. m.
1 Sobota	Ignac, b.	7 39	4 50	☿	1 25	5 24

Njedžela Septuagesima. Scž.: Winicať najimuje dželačerjom. Mat. 20, 1—16.

2 Njedžela	Čžist. f. M.	7 38	4 52	☿	2 13	6 16
3 Bóndžela	Blažij, b.	7 36	4 53	☿	3 9	7 0
4 Wutora	Handrij R., b.	7 35	4 55	☿	4 11	7 37
5 Srjeda	Agatha, f. ☺	7 33	4 57	☿	5 17	8 6
6 Šhtwórtk	Dorotheja, f.	7 31	4 59	☿	6 26	8 30
7 Pjatt	† Romuald, a.	7 29	5 1	☿	7 35	8 51
8 Sobota	Jan z Math., w.	7 28	5 3	☿	8 45	9 10

Njedžela Sexagesima. Scž.: Šymjo pada na wšclatoru rolu. Łuf. 8, 4—15.

9 Njedžela	Haplona, f.	7 26	5 5	☿	9 56	9 28
10 Bóndžela	Šcholastika, f.	7 25	5 6	☿	11 9	9 45
11 Wutora	Tituš, b.	7 23	5 8	☿	dop.	10 4
12 Srjeda	Erhard, b. ☾	7 21	5 10	☿	12 23	10 25
13 Šhtwórtk	Franc S., wčž.	7 19	5 11	☿	1 41	10 50
14 Pjatt	† M. Japansj.	7 17	5 13	☿	3 0	11 26
15 Sobota	Cyrill A., wčž.	7 15	5 15	☿	4 16	pop.

Njedžela Quinquagesima. Scž.: Jezus wuhoji šlepoħo. Łuf. 18, 31—43.

16 Njedžela	Juliana, f.	7 13	5 17	☿	5 24	1 15
17 Bóndžela	Anastastus, m.	7 11	5 19	☿	6 22	2 30
18 Wutora	Simeon, b.	7 9	5 21	☿	7 5	3 53
19 Srjeda	†* Popj. srjeda	7 8	5 22	☿	7 39	5 20
20 Šhtwórtk	* Euchar., b. ☉	7 6	5 24	☿	8 4	6 45
21 Pjatt	†* Maximian, b.	7 4	5 26	☿	8 26	8 7
22 Sobota	* Stoł f. B. w A.	7 2	5 28	☿	8 45	9 27

1. njedžela posta (Invocavit). Scž.: Diabol Jezusa špytuje. Mat. 4, 1—11.

23 Njedžela	Šetr. Dam., wčž.	7 0	5 29	☿	9 5	10 42
24 Bóndžela	* Matij, j.	6 58	5 31	☿	9 24	11 56
25 Wutora	* Viktorinus, m.	6 56	5 32	☿	9 47	dop.
26 Srjeda	†* Nestor, b. ☾	6 54	5 34	☿	10 12	1 6
27 Šhtwórtk	* Leander, b.	6 53	5 36	☿	10 42	2 12
28 Pjatt	†* Roman, a.	6 51	5 37	☿	11 20	3 15

I. Cyrkwinska protyka.

- Swjaty dženi. — Do Božeje mišče šwjeczenjo šwěčkow a wobthad.
- Cyrkwinski swjaty dženi. Po Božej mišči šwjeczenjo šwěčkow f čžešči šwj. Blažija a žohnowanjo šcijow. — W Radworju měšacna njedžela bratřtwa Jezusoweje šmjertneje štyknošče za wuproschenjo žbožneje šmjercže. Pšchis p.: Radwošite bratřtwa „Jezusoweje šmjertneje štyknošče“ ma žiawnu žhromadnu cyrkwinřtu pobožnošče:
 - kóždu pjatt rano,
 - kóždu přenju njedželu měšaca popoldnju,
 - kóždu njedželu po šuchich dnach popoldnju,
 - njedželu po šhudach duřchach a pjatu njedželu posta, na kotrymajž dnomaj je dospolny wotpuřt.
- Popoldnju ždali jo wřchitka pšcha z wotřariow. Batřazanjio kwajnuř wjeřelow.
- Popjelna wřjeda. Cyrkwinski swjaty dženi; do Božeje mišče šwjeczenjo popjela a pošhowanjo z nim. Poľny pšst, t. r. za dženi jedynřróčne dospolne našhčenjo z wotřariowom mjařnyř jedžow. Tajti pšst je tudž z * woznamjenjeny. Započatł 40dnowřtkoħo posta a jutrownoħo f. woprawjenja.
- Woloženy pšst, t. r. za dženi jedynřróčne dospolne našhčenjo z dawolnořču mjařnyř jedžow. Tajti pšst maja z wumžadžom njedžel wřche dnų 40dnowřtkoħo posta, na kotryřž poľny pšst njeje, dale šobotų w šuchich dnach a wigilije pšched šwjatřami, pšched šwjedženjami: šwjateju Šetra a Pawoła, šwj. Martije donjebežewadža a wřchěř Šwjatřnyř. Tónle pšst je tudž z * woznamjenjeny.
- W Drježdžanach w dwóřtkej cyrkwi dopoldnja w 1/29 hodž. šerbřte keniře z předowanjom.
- Swjaty dženi z předowanjom.
- a 28. Pšst šuchich dnow (kwatember). Poľny pšst.

II. Měšačkowe přeměnenja.

- ☉ Poľny měšadž 5. maľoħo rózka w noč 2 hodž. 3 min.
- ☾ Pořledni běřtk 12. maľoħo rózka wječor 7 hodž. 41 min.
- ☉ Mřobų měšadž 20. maľoħo rózka dopoldnja 11 hodž. 17 min.
- ☾ Přeni běřtk 26. maľ. rózka pop. 2 ħ. 56 m.

III. Wjedro po měšačkowym přem.

5. febr. w troħu woliwtnje. 13. febr. w móže loħy rjenje byč, je-li poľniřki abo wječorniřki wěřtk njeřkazų. 20. febr. w wěřny a žyma. 26. febr. taje.

IV. Špomnjenja hódne dnų.

- Přeni termin kralowřtkų dawřkow.
- Wuzwolny dženi Šoħo Šwjatořče bamžja Leona XIII. (1878).

V. Falbowe wěř. wo wjedru.

5. febr. w kritiřki dženi 3. wjadownje; 19. febr. 1. wjad.

VI. Domjace přšpomnjenja.

1890. Měrc,

naletník,

ma 31 dnjom.

Dny.	Porjedgeņa protyka.	☉		Přebještě namjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhow. h. m.		šhadž. h. m.	šhow. h. m.
1 Sobota	Albin, b.	6 48	5 39	☀	pop.	4 12
2. njeđzela pošta (Reminiscere). Šež.: Jezus so na Taborje pščeťrafnj. Mat. 17, 1—9.						
2 Mjeđzela	Simplicius, bž.	6 46	5 41	☀	1 0	4 59
3 Póndzela	* Kunigunda, f.	6 43	5 43	☀	2 0	5 38
4 Wutora	* Razimir, f.	6 41	5 44	☀	3 6	6 10
5 Srjeda	* Gorasim, puřt.	6 38	5 46	☀	4 15	6 36
6 Šchwórtk	* Fridolin, a. ☺	6 36	5 48	☀	5 24	6 57
7 Pjatk	†* Domasch N.	6 34	5 50	☀	6 35	7 16
8 Sobota	* Jan w. B., w.	6 32	5 52	☀	7 46	7 34
3. njeđzela pošta (Oculi). Šež.: Jezus wuhna žtoho ducha. Luf. 11, 24—29.						
9 Mjeđzela	Franciska, wud.	6 30	5 53	☀	9 0	7 51
10 Póndzela	* 40 m. w Seb.	6 28	5 55	☀	10 16	8 10
11 Wutora	* Rozina, m.	6 26	5 57	☀	11 32	8 30
12 Srjeda	* Hřehoř W., b.	6 24	5 59	☀	dop.	8 54
13 Šchwórtk	* Eufrařija, f.	6 21	6 0	☀	12 48	9 27
14 Pjatk	†* Mathilda ☾	6 19	6 1	☀	2 5	10 6
15 Sobota	* Longin, ftoťn.	6 17	6 2	☀	3 14	11 0
4. njeđzela pošta (Laetare). Šež.: Jezus nahčežj z 5 khlěbami 5000 muži. Jan. 6, 1—15.						
16 Mjeđzela	Goribert, b.	6 15	6 4	☀	4 12	pop.
17 Póndzela	* Patricius, b.	6 13	6 6	☀	4 59	1 27
18 Wutora	* Cyrill Jer., b.	6 10	6 8	☀	5 36	2 50
19 Srjeda	* Józef, zařt. J.	6 8	6 9	☀	6 5	4 15
20 Šchwórtk	* Ruthorbert, b. ☺	6 5	6 11	☀	6 27	5 38
21 Pjatk	†* Benedikt, a.	6 3	6 13	☀	6 47	7 0
22 Sobota	* Oktavian, m.	6 1	6 15	☀	7 6	8 18
5. njeđzela pošta (Judica). Šež.: Břidža hćeđža Jezusa kamjenjowacž. Jan. 8, 46—59.						
23 Mjeđzela	Otto, puřtnik	5 59	6 17	☀	7 26	9 34
24 Póndzela	* Gabriel, arcj.	5 56	6 18	☀	7 47	10 50
25 Wutora	* Přizj. s. M.	5 54	6 20	☀	8 10	11 58
26 Srjeda	* Hařtál, m.	5 52	6 22	☀	8 40	dop.
27 Šchwórtk	* Rupert, b.	5 50	6 24	☀	9 15	1 6
28 Pjatk	†* 7 bol. j. M. ☾	5 47	6 25	☀	9 57	2 6
29 Sobota	* Viktorin, m.	5 45	6 27	☀	10 50	2 54
6. njeđzela pošta (Palmarum). Šež.: Jezus čehnje swjatocžnje do Jeruzalema. Mat. 21, 1—9.						
30 Mjeđzela	Bołmoncžka	5 43	6 29	☀	11 47	3 36
31 Póndzela	* Balbina, m.	5 41	6 31	☀	pop.	4 10

I. Cyrkwinska protyka.

19. Cyrkwinski swjaty džeń.
22. Popołdnju so Bože martry a swjećata na woltarjach z řjalkowej plachtu zawěřeja.
23. Mjeđzela czerpjenja. W Radworju titularny swjedzeń bratřwa „Jezusowej smjertneje řřyřtknoćeže“ a dospolny wotpuřt.
25. Pšchifazany swjaty džeń z nřřpřorom.
28. Cyrkwinski swjaty džeń.
30. Do Božeje mřře swjećenjo bolminy a wob-řhad. Pařřion swj. Mateja.

II. Měsačkowe přeměňjenja.

- ☺ Poťny měřacž 6. měřza wječor 7 hodž. 43 min.
- ☾ Pořleni běřtk 14. měřza rano 4 h. 54 m.
- ☉ Młohy měřacž 20. měřza wječor 9 hodž. 51 min.
- ☽ Přěni běřtk 28. měřza dopołdnja 10 hodž. 27 min.

III. Wjedro po měsačkowym přem.

6. měřca na poťny měřacž so řčjopli. 14. měřca hće młrota nastupicž. 20. měřca młohy měřacž mly čas lubi. Přěni běřtk 28. měřca hřozh z wjele deřčjowanjom.

IV. Spomnjenja hódne dny.

2. Narodny džeń ř. Šwj. bamža Leona XIII. (1810).
20. Popołdnju w 4 hodž. započatk nałěcža. Džeń a nće řo runataj.
31. 1. termija krajneje renty.

V. Falbowe wěřć. wo wjedru.

6. měřca kritiřti džeń 1. řjadownje; 20. měřca 2. řjad.

VI. Domjace přispmnjenja.

1890. Hapryl,

jutrownik,

ma 30 dnow.

Dny.	Porjedbena protyka.	☉		Wjele namjen.	☾	
		šhadž.	šhom.		šhadž.	šhom.
1 Wutora	* Hugo, b.	5	39 6 32		1 5	4 40
2 Erjeda	* Franc z B., w.	5	36 6 33		3 8	5 2
3 Schtwórtk	†* Zel. šchtw.	5	34 6 34		4 19	5 22
4 Pjatk	†* Wulki pjatk	5	31 6 35		5 32	5 39
5 Sobota	†* Jutr. šob. ☺	5	29 6 37		6 46	5 56

Jutry. Scž.: Jezus je wot smjercze stanył. Mark. 16, 1—7.

6 Njedžela	Jutrownička	5	27 6 39		8 3	6 14
7 Póndžela	Jutr. póndž.	5	25 6 41		9 20	6 34
8 Wutora	Jutr. wutora	5	23 6 42		10 40	6 58
9 Erjeda	Marija Kl.	5	20 6 44		11 58	7 26
10 Schtwórtk	Mechthildis, f.	5	18 6 46		dop.	8 5
11 Pjatk	† Leo w., bž.	5	16 6 48		1 10	8 55
12 Sobota	Julius I., bž. ☾	5	14 6 49		2 11	9 58

1. njedžela po jutrach, běła njedžela abo młode jutry (Quasimodogeniti).
Scž.: Jezus so Domaškej zjewi. Jan. 20, 19—31.

13 Njedžela	Hermenegild, f.	5	11 6 50		3 0	11 10
14 Póndžela	Tiburcius, m.	5	9 6 52		3 37	pop.
15 Wutora	Anastafija, m.	5	8 6 54		4 10	1 53
16 Erjeda	Mfacius, b.	5	6 6 56		4 32	3 15
17 Schtwórtk	Anicet, b.	5	4 6 57		4 52	4 35
18 Pjatk	† Baldin, b.	5	1 6 59		5 9	5 55
19 Sobota	Leo IX., bž. ☽	4	59 7 0		5 28	7 12

2. njedžela po jutrach (Misericordias). Scž.: Dobry pastýř. Jan. 10, 11—16.

20 Njedžela	Theotim, m.	4	57 7 2		5 48	8 26
21 Póndžela	Anselm, wcz.	4	55 7 4		6 12	8 40
22 Wutora	Soter a R., m.	4	53 7 6		6 38	10 50
23 Erjeda	Jurij, m.	4	50 7 7		7 10	11 55
24 Schtwórtk	Fidelis S., m.	4	48 7 9		7 50	dop.
25 Pjatk	† Mark, scž.	4	47 7 10		8 38	12 48
26 Sobota	Klet., Marc., m.	4	45 7 12		9 33	1 35

3. njedžela po jutrach (Jubilate). Scž.: Jezus ryczi wo swojim woteńdženju.
Jan. 16, 16—22.

27 Njedžela	Zafit. f. Šóž. ☽	4	43 7 14		10 36	2 12
28 Póndžela	Pawoł w kš., w.	4	41 7 15		11 42	2 40
29 Wutora	Pětr, martrač	4	39 7 17		pop.	3 6
30 Erjeda	Kathrna S., f.	4	37 7 19		2 0	3 28

I. Cyrkwinska protyka.

1. Passion swj. Marka.
2. Passion swj. Lufasha.
3. Cyrkwinski swjaty dzeń. Boža martra na wulkim woltarju z bělej plachčičku zawěšena. Tam a seni přenje swj. woprawjenje džěži. Po „Gloria“ zwjazano zwonow. Po Božich službach wotkrwanjo woltarjow.
4. Boža martra na wulkim woltarju z čzornej plachčičku zawěšena. Ceremonije. Wotkryčo a čžečženjo Jezusowoho swj. kšiza. Přědowanjo. Boža mišja z pschědpschěžohnowanym woporow. Passion swj. Jana. Wobšhad z Božim Čžětom i Božomu rowej. Nychpor.
5. Do Božeje mišče jahnowanjo wohenja, jutrownecje swěch a kščeženije woby. Pshi „Gloria“ wotwjazano zwonow. — Wječor Bože horješčajo.
6. Vidi aquam. Dospolny wotpusk. Proceciony „Kšizerjow“ w Khrósciacach, Kulowje, Kalbicach, Kšebjelčicach, Wotrowje a Radworju.
7. Pšikazany swjaty dzeń.
8. Swjaty dzeń. Proceciony do Róžanta du.
23. Cyrkwinski swjaty dzeń.
25. Cyrkwinski swjaty dzeń. Próstny wobšhad.

II. Měsačkowe přeměnenja.

- ☺ Polny měsacžk 5. hapryla dopoldnja 10 h. 14 min.
- ☾ Posleni bětšk 12. hapr. dopoldnja 12 h. 43 min.
- ☼ Młody měsacžk 19. hapr. dopoldnja 9 h. 54 min.
- ☽ Přeni bětšk 27. hapr. rano 5 h. 41 m.

III. Wjedro po měsačkowym přem.

5. hapr. macža dale. Posledni bětšk pšchi powědža nowu mokrotu. Wot 19. hapr. pschēměnja so wjedro kóždu hodžinu. 27. hapryla wěštk z desčezom mjeta.

IV. Spomnjenja hódne dny.

1. Přeni termin dawka za wopaleńsku pokladnicu. — 4. Narodny dzeń Š. Mik. biskopa Franca (1811). — 14. Dowolenjo krasnych wjeselow. — 23. Narodny dzeń Š. Maj. krala Alberta (1828). — 30. Přeni termin dohodneho dawka.

V. Falbowe wěšć. wo wjedru.

5. hapr. kritiski dzeń 2. rjadownje, 19. hapr. 2. rjadownje.

VI. Domjace přispomnjenja.

1890. Meja,

róžovník,

ma 31 dnów.

Dny.	Porjędžena protyka.	☉		☽	☾	☽	
		řhadž.	řhom.			řhadž.	řhom.
		h.	m.	h.	m.	h.	m.
1 Šchtwórtk	Filip a Jan. j.	4	35	7	21	☽	3 10 3 48
2 Pjatk	† Athanasij, w.	4	33	7	22	☽	4 25 4 2
3 Sobota	Ram. f. řchžja	4	31	7	24	☽	5 40 4 19
4. njeđžela po jutrach (Cantate). Ščž.: Jězús lubi Ducha swjatoho. Jan. 16, 5—14							
4 Njeđžela	Monika, w. ☺	4	29	7	26	☽	7 0 4 38
5 Póndžela	Pius V., bž.	4	28	7	27	☽	8 20 5 0
6 Wutora	Jan. pšh. ł. wr.	4	26	7	29	☽	9 42 5 26
7 Srjeda	Stanisław, m.	4	24	7	30	☽	11 0 6 2
8 Šchtwórtk	Bjemj. f. Mich.	4	22	7	31	☽	dop. 6 48
9 Pjatk	† Ğrjeh. z R., b.	4	20	7	32	☽	12 5 7 48
10 Sobota	Antonius, b.	4	19	7	34	☽	1 0 8 58
5. njeđžela po jutrach (Rogate). Ščž.: Jězús napomina ł modlenju. Jan. 16, 23—30.							
11 Njeđžela	Mamert, b. ☾	4	17	7	36	☽	1 42 10 18
12 Póndžela	Řantrac, m.	4	16	7	37	☽	2 15 11 40
13 Wutora	Servac, m.	4	15	7	39	☽	2 38 pop.
14 Srjeda	Bonifac, m.	4	14	7	40	☽	3 0 2 20
15 Šchtwórtk	Bože stpěco	4	12	7	41	☽	3 17 3 38
16 Pjatk	† Jan Nep., m.	4	11	7	43	☽	3 34 4 53
17 Sobota	Řařchal B., w.	4	9	7	44	☽	3 54 6 9
6. njeđžela po jutrach (Exaudi). Ščž.: Duch Swjath, potojčjeť. Jan. 15, 26—16, 4.							
18 Njeđžela	Řenancij, m. ☉	4	8	7	46	☽	4 14 7 24
19 Póndžela	Řěťr Celest., bž.	4	7	7	47	☽	4 36 8 36
20 Wutora	Řernard, S., w.	4	5	7	49	☽	5 8 9 42
21 Srjeda	Řelix R., w.	4	4	7	50	☽	5 45 10 40
22 Šchtwórtk	Řulija, ł.	4	2	7	52	☽	6 30 11 30
23 Pjatk	† Deřiderij, bž.	4	1	7	53	☽	7 22 dop.
24 Sobota	* S. M. pom. ł.	4	0	7	54	☽	8 20 12 12
Swjatk. Ščž.: Šchtóž Boža lubuje, joħo řazuje dopjelnja. Jan. 14, 23—31.							
25 Njeđžela	Swjatkown.	3	59	7	55	☽	9 25 12 45
26 Póndžela	Swjatk. p. ☽	3	58	7	56	☽	10 33 1 12
27 Wutora	Swjatk. wut.	3	57	7	57	☽	11 40 1 33
28 Srjeda	†* Auguřt R., b.	3	56	7	59	☽	pop. 1 50
29 Šchtwórtk	Theodosija, m.	3	55	8	0	☽	2 2 2 8
30 Pjatk	†* Ferdin. III.	3	54	8	1	☽	3 17 2 23
31 Sobota	* Angela M., ł.	3	53	8	2	☽	4 34 2 40

I. Cyrkwinska protyka.

- Swjath džen z přėdowanjom. Rano w 6 ħ. wotřad procesiona z Řhrořežic do Řilipsdorfa; w 5 hodž. Boža mřcha. —
- Swjath džen.
- W řerbřtej cřkwi w Duhňřinje titularny swjedžen řobožneje Jednoty ł cželčzi řwajeteje Marije, Macřerje dobreje rady a wotpuřt.
- 12., 13. a 14. Wobřhadny řchžownoho tydženja.
- Řřchitazany swjath džen. Po řeženju řdalenju ħorjeřtacza, jutrowneje řwěcy a zaweřřenoho řchžja.
18. W Dreždžanach w dwóřřtej cřkwi dopoldnja 1/2 9 hodž. řerbřte kemřche z přėdowanjom.
23. Rano 1/2 6 ħ. wotřad procesiona z Wotrowa do Řrupki, w 5 hodž. Boža mřcha.
24. Sobota pšhed řwjatfami. Řigilny (woloženy) pšřt. Wobnowjenjo dupy.
26. Řřchitazany swjath džen.
27. Swjath džen. Proceřiony do Řóžanta du.
- 28., 30. a 31. Pšřt řudich dnów (kwatember).
28. a 30. Řotny pšřt (jenořróczne nařyczenjo a řdžerženjo mřanjnych jėdžow).
31. Woloženy pšřt. — Řřchitazany kónc jutrownoho ř. woprawjenja.

II. Měsačkowe přėměnjenja.

- ☺ Řotny měřacřł 4. meje wječž. 9 hodž. 4 m.
- ☾ Řosledni řěřtk 11. meje pop. 5 ħ. 11 m.
- ☉ Řřodny měřacřł 18. meje wječž 9 ħ. 8 m.
- ☽ Řřėni řěřtk 26. meje w nocy 11 hodžin 23 minutow.

III. Wjedro po měsačkowym přėm.

Ředžbuji po walporje, ħacž wěťr wot wječžora řtoji — dħa budže řjenje —, abo ħacž wot poľdnja abo z řróřtoho wječžora — dħa řeřčezřit. 11. meje je započzatk lubožnoho nařěčza. Wo młodnym měřacřłu mam tuřamřnu radu, jařo na poľnym řeřče. Wot 26. meje cžoptota pšřtřjera.

IV. Spomnjenja hódne dny.

- Řalpora.

V. Řalbowe wěř. wo wjedru.

4. meje řritiřki džen 2. řjadownje, 18. meje 3. řjadownje.

VI. Domjace přřpomnjenja.

1890. Junij,

smajnik,

ma 30 dnjow.

Dnj.	Porjedžena protyka.	☉		Kiebište namjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhom. h. m.		šhadž. h. m.	šhom. h. m.
1. njeđžela po swjatkach. Sz.: Jezus wupóšcžela japošctolow. Mat. 28, 18—20.						
1 Njeđžela	Najswj. Troj.	3 52 8	4		5 54	3 0
2 Póndžela	Marcellin, m.	3 51 8	5		7 18	3 24
3 Wutora	Paula, m. ☺	3 50 8	6		8 40	3 57
4 Erjeda	Franc R., w.	3 50 8	6		9 54	4 38
5 Schtwórtk	Bože Čelo	3 50 8	7		10 54	5 34
6 Pjatk	† Norbert, b.	3 50 8	8		11 42	6 42
7 Sobota	Robert, a.	3 49 8	9		dop.	8 2
2. njeđžela po swjatkach. Sz.: Wulka wjeczeč. Lut. 14, 16—24.						
8 Njeđžela	Wilhelm, b.	3 49 8	10		12 15	9 26
9 Póndžela	Prim. a F., m. ☾	3 48 8	10		12 45	10 50
10 Wutora	Marhata, fr.	3 48 8	11		1 6	pop.
11 Erjeda	Barnabaš, j.	3 47 8	12		1 25	1 26
12 Schtwórtk	Doš. Bož. Čž.	3 47 8	13		1 42	2 42
13 Pjatk	† Majš. wutr. Š.	3 46 8	14		2 0	3 58
14 Sobota	Basilij, w., b.	3 46 8	14		2 20	5 10
3. njeđžela po swjatkach. Sz.: Žhubjena wowca. Lut. 15, 1—10.						
15 Njeđžela	Bitus, m.	3 46 8	14		2 42	6 22
16 Póndžela	Beno, b.	3 46 8	15		3 8	7 30
17 Wutora	Montan, m. ☉	3 46 8	15		3 40	8 32
18 Erjeda	Marš. a M., m.	3 46 8	16		4 23	9 26
19 Schtwórtk	Juliana F., f.	3 46 8	16		5 12	10 9
20 Pjatk	† Silverius, bž.	3 46 8	16		6 12	10 44
21 Sobota	Moišius, G., w.	3 46 8	17		7 14	11 14
4. njeđžela po swjatkach. Sz.: Bohaty popad rýbow. Lut. 5, 1—11.						
22 Njeđžela	10,000 woj., m.	3 46 8	17		8 20	11 36
23 Póndžela	Ediltruda, f.	3 46 8	17		9 27	11 54
24 Wutora	Mar. i. Jana f.	3 47 8	17		10 35	dop.
25 Erjeda	Wilhelm, a. ☾	3 47 8	17		11 45	12 14
26 Schtwórtk	Jan. a Paw., m.	3 48 8	17		pop.	12 30
27 Pjatk	† Ladisław, f.	3 48 8	17		2 10	12 45
28 Sobota	* Leo II., bž.	3 49 8	17		3 27	1 4
5. njeđžela po swjatkach. Sz.: Sprawnošez farizejom. Mat. 5, 20—24.						
29 Njeđžela	Pétr a Paw. j.	3 48 8	17		4 49	1 24
30 Póndžela	Wop. f. Pawoła	3 49 8	17		6 10	1 50

I. Cyrkwinska protyka.

- Asperges me.
- Přichitazany swjaty džen ze swjecženjom přez 8 ow. Swjebženšji wobšhad z Božim Čželom f šchtyrom woltarkam.
- Cyrkwinski swjaty džen. Popořdnju wobšhad z Božim Čželom.
- Cyrkwinski swjaty džen.
- Cyrkwinski swjaty džen f. Benna, patrona dičezny a serbskeho kraja.
- Swjaty džen.
- Wigilny póst.
- Přichitazany swjaty džen. Dospólny wotpuřt dla řchecžanskje wučžby.

II. Měsačkowe přeměnenja.

- ☺ Połny měsacž 3. junija rano 7 h. 24 m.
- ☾ Posleni bértek 9. jun. wječor 10 h. 39 m.
- ☉ Młody měsacž 17. jun. dop. 10 h. 47 m.
- ☽ Přeni bértek 25. junija pop. 2 h. 43 m.

III. Wjedro po měsaczkowym přem.

Połny měsacž měščžji wěřtkojty a deščžejty čas. Posledni bértek lubi rjane a čžopje wjedro. 17. junija deščžuje. Wot 25. junija budže nje-wobřtajne.

IV. Spomnjenja hódne dny.

- Zacmicžo řoncžka.
- Přichitazany w 1 hodž. započžat řecžka. Maj-blejški džen z najřróřkej noci.
- Sydom špancom.
2. termija krajneje renty.

V. Falbowe wěšć. wo wjedru.

3. junija kritiški džen 3. rjadownje, 17. jun. 3. rjadownje.

VI. Domjace přispmnjenja.

1890. Julij,

praznik,
ma 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.	☉		Miejscze namięni.	☽	
		śhadj. h. m.	řhow. h. m.		śhadj. h. m.	řhow. h. m.
1 Wutora	Theobald, puřt.	3 50	8 16	☾	7 30	2 26
2 Srjeda	D. j. Mar. ☺	3 51	8 16	☾	8 37	3 16
3 Šchtwórtk	Anatolij, bisk.	3 52	8 15	☾	9 31	4 20
4 Pjatk	Prokop, abt.	3 53	8 15	☾	10 12	5 38
5 Sobota	Cyr., Meth.	3 53	8 15	☾	10 46	7 9

6. njeđzela po swjatkach. Seč.: Jezus naščeži ze 7 chłěbami 4000 mužů.
Mat. 8, 1—9.

6 Njeđzela	S. krewje Rhr.	3 54	8 14	☾	11 10	8 30
7 Póndzela	Pulcherija, ř.	3 55	8 14	☾	11 30	9 55
8 Wutora	Rhilian, m.	3 56	8 13	☾	11 48	11 14
9 Srjeda	Beronika, ř. ☾	3 57	8 12	☾	dop.	pop.
10 Šchtwórtk	Rufina, 7br., m.	3 57	8 12	☾	12 5	1 48
11 Pjatk	† Briccius, b., m.	3 58	8 11	☾	12 25	3 2
12 Sobota	Jan Gualb., a.	3 59	8 10	☾	12 47	4 14

7. njeđzela po swjatkach. Seč.: Profetowje we nowěžich drařtach.
Mat. 7, 15—21.

13 Njeđzela	Anaflet, b., m.	4 08	9	☾	1 12	5 21
14 Póndzela	Bonavent., wěž.	4 28	8	☾	1 42	6 25
15 Wutora	Ěndricha II., ř.	4 38	7	☾	2 20	7 22
16 Srjeda	S. Mar. Rarm.	4 48	6	☾	3 8	8 8
17 Šchtwórtk	Alexij, w. ☼	4 58	5	☾	4 2	8 45
18 Pjatk	Kamill z Ě., w.	4 68	4	☾	5 4	9 15
19 Sobota	Wincenc z Ě., w.	4 88	3	☾	6 10	9 40

8. njeđzela po swjatkach. Seč.: Njeřprawny umřnicar. Ěuf. 16, 1—9.

20 Njeđzela	Marhata, m.	4 98	2	☾	7 17	10 0
21 Póndzela	Pragedeř, ř.	4 108	0	☾	8 24	10 18
22 Wutora	Mar. Ěadl.	4 127	59	☾	9 32	10 34
23 Srjeda	Apollinar, b.	4 137	57	☾	10 42	10 50
24 Šchtwórtk	Rřhřstina, ř.	4 157	56	☾	11 53	11 6
25 Pjatk	† Jakub, j. ☽	4 167	55	☾	pop.	11 25
26 Sobota	Hana, m. ř. Ě.	4 177	54	☾	2 24	11 47

9. njeđzela po swjatkach. Seč.: Jezus plaka na Jeruzalem. Ěuf. 19, 41—47.

27 Njeđzela	Pantaleon, m.	4 187	53	☾	3 43	dop.
28 Póndzela	Nazar, m.	4 207	51	☾	5 2	12 20
29 Wutora	Martha, ř.	4 227	50	☾	6 15	1 0
30 Srjeda	Abdon, Sen., m.	4 237	49	☾	7 17	1 56
31 Šchtwórtk	Ignac z Ě. ☺	4 247	47	☾	8 5	3 8

I. Cyrkwinska protyka.

2. Swjaty dzeń. Proceřsiony do Róžanta du.
5. Cyrkwinski swjaty dzeń.
13. Po starej Miřchnjaniskej protyce Marhaty.
16. Swjedzeń štapulira.
20. Cyrkwinski swjaty dzeń.
22. Swjaty dzeń. Ěermuřcha w Ščpitalu.
25. Swjaty dzeń.
26. Cyrkwinski swjaty dzeń.
31. Ěano 1/26 hodž. wotřhad proceřsiona z Ěudyřčina do Ěumburka.

II. Měsačkowe přeměnenjenja.

- ☺ Ěolny měřacžk 2. jul. popořdnju 3 h. 13 m.
- ☾ Ěosłeni běřtkř 9. julija rano 5 h. 33 m.
- ☼ Ětody měřacžk 17. jul. rano 1 h. 39 m.
- ☽ Ěřeni běřtkř 25. julija rano 3 h. 34 m.
- ☺ Ěolny měřacžk 31. jul. wječž. 10 h. 14 m.

III. Wjedro po měsačkowym přem.

W špocětku mėřaca so wjedro čařto přčeměnenjenja. Ěosłedni běřtkř lubi deřčežkř. Ětody mėřacžk přčinje řuchotu. Z 25. jul. přčinidu řymne deřčeže. Ěónc mėřaca přčinwje řuchotu.

IV. Spomnjenja hódne dny.

23. Započětk přjećich dnow.
28. Ěuzwolny dzeń budyřčiskořo tachanta Ěranca. (1875.)

V. Falbowe wěř. wo wjedru.

17. julija kritički dzeń 3. řjadownje, 31. julija 1. řjadownje.

VI. Ěomjace přispomnjenja.

1890. August,

źnienie,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjędżena protyka.	☉		Wjebjeje inamjen.	☾	
		skhadż. h. m.	řhow. h. m.		skhadż. h. m.	řhow. h. m.
1 Pjatk	† Pětr. w rjez.	4 25	7 45		8 43	4 30
2 Sobota	Włsonż z Ł., wcz.	4 26	7 43		9 10	6 0
10. njeđzela po swjatkach. Scż.: Farizej a cłonik w temple. Łuk. 18, 9—14.						
3 Njeđzela	M. f. Schczęp.	4 28	7 41		9 32	7 28
4 Póndzela	Dominił, w.	4 30	7 40		9 53	8 52
5 Wutora	S. Marj. n. sn.	4 31	7 39		10 10	10 15
6 Srjeda	Pschełr. Rhr.	4 33	7 37		10 30	11 33
7 Schwórtk	Matusch, b. ☾	4 35	7 35		10 50	pop.
8 Pjatk	† Łargus, m.	4 36	7 33		11 14	2 4
9 Sobota	Rhėtan, w.	4 37	7 32		11 42	3 16
11. njeđ żelapo swjatkach. Scż.: Jėzus wuhoji řłuchonėmoho. Mark. 7, 31—37.						
10 Njeđzela	Ławrjenc, m.	4 39	7 30		dop.	4 20
11 Póndzela	Susanna, ł., m.	4 41	7 28		12 20	5 18
12 Wutora	Alara, ł.	4 43	7 26		1 5	6 7
13 Srjeda	Hippolit, m.	4 45	7 24		1 57	6 48
14 Schwórtk	* Euseb., mřch.	4 46	7 22		2 57	7 20
15 Pjatk	D.n.w.s.M. ☉	4 47	7 20		4 2	7 46
16 Sobota	Hycinth, mřch.	4 49	7 18		5 8	8 6
12. njeđzela po swjatkach. Scż.: Włtoszczyn Samaritan. Łuk. 10, 23—37.						
17 Njeđzela	Joach., n. f. M.	4 50	7 16		6 16	8 22
18 Póndzela	Helena, ł.	4 52	7 14		7 24	8 40
19 Wutora	Łudwik, b.	4 53	7 12		8 33	8 56
20 Srjeda	Bernard, w.	4 54	7 11		9 43	9 10
21 Schwórtk	J. Franc. w Gh.	4 56	7 9		10 55	9 28
22 Pjatk	† Timothej, m.	4 58	7 7		pop.	9 48
23 Sobota	Řil. Ben., w. ☾	5 0	7 4		1 25	10 15
13. njeđzela po swjatkach. Scż.: Jėzus wustrowi 10 wusadnych. Łuk. 17, 11—19.						
24 Njeđzela	Bartram, jp.	5 27	2		2 42	10 50
25 Póndzela	Łudwik, ł.	5 37	0		3 56	11 40
26 Wutora	Sebald, w.	5 46	58		5 0	dop.
27 Srjeda	Jożef Kal., w.	5 66	56		5 55	12 42
28 Schwórtk	Ługust, b., wcz.	5 86	54		6 36	1 58
29 Pjatk	† Jan řłch. řczat.	5 106	52		7 8	3 24
30 Sobota	Roża Łim., ł. ☺	5 116	50		7 33	4 53
14. njeđzela po swjatkach. Scż.: Nichto njemóże dwėmaj řnjeżomaj řłuzicż. Mat. 6, 24—33.						
31 Njeđzela	Řandż. pėřt.	5 126	48		7 54	6 22

I. Cyrkwinska protyka.

- W Kłóřtrje Marijnei Ğwėdzde a w Rumburku dořpolny wotpuřł „Porciunkula“.
- Cyrkwinski swjaty dżeń.
10. Swjaty dżeń.
14. Wigilny pōřł.
15. Řřifazany swjaty dżeń. Do Bożeje mřchė řwjećenjo żelow.
17. W Radworju dořpolny wotpuřł a řermuřka. W Brunowje dořpolny wotpuřł.
20. W Kłóřtrje Mar. Ğwėdzde dořpolny wotpuřł.
24. Swjaty dżeń. W Njebjelczicach dořpolny wotpuřł bractwa ř. Bořezana.
41. Cyrkwinski swjaty dżeń.

II. Mėsačkowe přemėnjenja.

- ☾ Pořledni bėrtłř 7. aug. popořł. 3 ģ. 8 m.
- ☉ Włodny mėjacżł 15. aug. popořł. 5 ģ. 9 m.
- ☾ Přėni bėrtłř 23. aug. popořł. 2 ģ. 9 m.
- ☺ Pořny mėjacżł 30. aug. rano 5 ģ. 25 m.

III. Wjedro po mėsačkowym přem.

7. aug.: Stóncżko řwėcżi do deřczżita. Rónc łėcża źda řo, řo řce řjany bryż. Wot 23. aug. je njewořřajne, řacż řo z pořlednim dnjom chle do deřczżowanja da.

IV. Spomnjenja hódne dny.

- Druři termin řralowřłřł dawłow.
- Rónc řpėcżłch dnow.

V. Falbowe wėřć. wo wjedru.

15. augusta řritiřł dżeń 3. řjadownje, 30. aug. 1. řjadownje.

VI. Domjace řpřpomnjenja.

1890. Sept., późnienc, na 30 dnjow.

Dny.	Porzędżena protyka.	☉		Miejsce miejsc.	☾	
		skhadż. h. m.	chw. h. m.		skhadż. h. m.	chw. h. m.
1 Póndżela	Egidij, a.	5 13	6 46	☿	8 13	7 48
2 Wutora	Schczępan, ł.	5 15	6 43	☿	8 32	9 10
3 Erjeda	Serapija, ł., m.	5 17	6 41	☿	8 53	10 30
4 Schtwórtk	Rozalija P., ł.	5 18	6 38	☿	9 15	11 48
5 Pjatk	† Lawrj. Just.	5 20	6 36	☿	9 42	pop.
6 Sobota	Albin, b.	5 22	6 33	☿	10 16	2 12

15. njedźela po swjatkach. Scż.: Młodżenc w Naimje. Łuf. 7, 11—16.

7 Njedźela	Regina, ł.	5 23	6 31	☿	10 58	3 12
8 Póndżela	Nar. s. Mar.	5 25	6 29	☿	11 50	4 5
9 Wutora	Gorgon, m.	5 26	6 27	☿	dop.	4 48
10 Erjeda	Mikł. Ł., mśch.	5 28	6 25	☿	12 47	5 23
11 Schtwórtk	Prot. Hyac., m.	5 30	6 22	☿	1 52	5 50
12 Pjatk	† Guido, w.	5 32	6 20	☿	3 0	6 14
13 Sobota	Matern, b.	5 33	6 17	☿	4 8	6 32

16. njedźela po swjatkach. Scż.: Jězús wustrowi wodufawoho. Łuf. 14, 1—11.

14 Njedźela	Pow. ł. ł. ch. ☼	5 34	6 15	☿	5 15	6 48
15 Póndżela	Nikomedes, m.	5 36	6 13	☿	6 23	7 4
16 Wutora	Korn., Cypr., m.	5 37	6 11	☿	7 35	7 18
17 Erjeda	† Zacż. bł. ł. Fr.	5 39	6 9	☿	8 46	7 36
18 Schtwórtk	Domasch P., b.	5 41	6 7	☿	10 0	7 55
19 Pjatk	† Januar, m.	5 42	6 5	☿	11 15	8 18
20 Sobota	* Eustachij, m.	5 43	6 3	☿	pop.	8 50

17. njedźela po swjatkach. Scż.: Najwjetsza kážnja w żatonju. Mat. 22, 34—46.

21 Njedźela	Matej, j. ☽	5 44	6 1	☿	1 45	9 30
22 Póndżela	Mauric, m.	5 46	5 58	☿	2 52	10 26
23 Wutora	Thekla, ł.	5 48	5 56	☿	3 48	11 36
24 Erjeda	S. M. wuf. jat.	5 50	5 53	☿	4 32	dop.
25 Schtwórtk	Wiktor, m.	5 51	5 51	☿	5 6	12 54
26 Pjatk	† Justina, m.	5 53	5 48	☿	5 34	2 21
27 Sobota	Roż., Dam., m.	5 55	5 46	☿	5 55	3 50

18. njedźela po swjatkach. Scż.: Jězús wustrowi wicżnitwoho. Mat. 9, 1—8.

28 Njedźela	Wjacłk., m. ☺	5 57	5 44	☿	6 15	5 15
29 Póndżela	Michał, arcj.	5 58	5 42	☿	6 32	6 41
30 Wutora	Hieron., mśch.	5 59	5 40	☿	6 52	8 5

I. Cyrkwinska protyka.

- Rano w 1/26 wotkhad processiona z kłóćitra Mar. Swężdy do Krupti. W 5 hodż. Woża mścha.
- Pichitazany swjaty dżeni. Processiony do Kó-żanta du.
- Cyrkwinski swjaty dżeni. Titularny swjedżeni serbsteje cyrkwoje w Wudyschinje. — Też swj. Marje mjena.
- a 19. Póft suchich dnow (quatember; potny póft).
- Wolóżeny póft.
- Swjaty dżeni. — Też 7 boloseżow ł. Marije.
- W Drjeżdżanach w dwórtkej cyrkwi dopoldnja 1/29 hodż. serbste kemiche z předomaujom. — 3 Wudyschina dże procession do Filipśdorfa. Rano w 5 hodż. Woża mścha.
- Swjaty dżeni.

II. Měsačkowe přeměnjenja.

- ☾ Posledni bértk 6. sept. rano 4 h. 19 m.
☼ Młody mějacżk 14. sept. dopoldnja 8 hodż. 43 min.
☽ Přeni bértk 21. sept. w nočy 10 h. 55 m.
☺ Potny mějacżk 28. sept. pop. 1 h. 49 m.

III. Wjedro po mēsačkowym přem.

6. sept. deščężit. Wot 14. sept. pšcheměniate. 21. sept. pšchinjeje nam wulke deščęże. 28. sept. hrozż z mokrotu.

IV. Spomnjenja hódne dny.

- Wječor w 9 hodż. započatk nazhmy. Dżeni a nóc jo runataj.
- Druha termija dofhodnoho dawka. Tscżja termija krajneje renty.

V. Falbowe wěś. wo wjedru.

14. sept. kritiski dżeni 3. rjadownje, 28. sept. 1. rjadownje.

VI. Domjace přispomnjenja.

1890. Oktob., winowz, na 31 dnjow.

Dny.	Porjedžena protyka.	☉		Mješčje namjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhov. h. m.		šhadž. h. m.	šhov. h. m.
1	Srjeda	Nemigiuz, b.	6 05 37	☾	7 14	9 25
2	Schtwórtk	Dtho, b.	6 25 35	☾	7 40	10 42
3	Pjatt	† Józef z R., w.	6 35 33	☾	8 12	11 57
4	Sobota	Franc z N., w.	6 55 31	☾	8 50	pop.
19. njeđžela po swjatkach. Scž.: Kralowka kvařna hoščina. Mat. 22, 1—14.						
5	Njeđžela	Koz. s. M.	6 75 29	☾	9 40	2 0
6	Póndžela	Bruno, w.	6 95 27	☾	10 38	2 48
7	Wutora	Marš, b.	6 115 24	☾	11 40	3 26
8	Srjeda	Brigitta, w.	6 125 21	☾	dop.	3 57
9	Schtwórtk	Dionys, b., m.	6 135 19	☾	12 45	4 17
10	Pjatt	† Franc B., w.	6 155 17	☾	1 52	4 40
11	Sobota	Gereon, m.	6 175 15	☾	3 2	4 55
20. njeđžela po swjatkach. Scž.: Jězuz wustrowi kralowšeho syna. Jan. 4, 46—53.						
12	Njeđžela	Marimilian, b.	6 195 13	☾	4 10	5 11
13	Póndžela	Eduard, fr.	6 205 11	☾	5 22	5 25
14	Wutora	Kallist, bž.	6 225 9	☾	6 33	5 40
15	Srjeda	Therestija, knj.	6 245 7	☾	7 47	6 0
16	Schtwórtk	Hawoł, a.	6 265 5	☾	9 4	6 21
17	Pjatt	† Jadwiga, w.	6 285 2	☾	10 22	6 50
18	Sobota	Lufasch, scž.	6 294 59	☾	11 40	7 30
21. njeđžela po swjatkach. Scž.: Nješmilny wotrocžk. Mat. 18, 23—35.						
19	Njeđžela	Pětr z N., w.	6 304 57	☾	pop.	8 20
20	Póndžela	Jan z R., w.	6 324 56	☾	1 47	9 24
21	Wutora	Wórscha, m.	6 344 54	☾	2 34	10 40
22	Srjeda	Kordula, f., m.	6 364 52	☾	3 10	11 58
23	Schtwórtk	Severin, b.	6 374 50	☾	3 37	d op.
24	Pjatt	† Rafael, arcj.	6 394 48	☾	4 0	1 25
25	Sobota	Krispin, m.	6 414 46	☾	4 18	2 50
22. njeđžela po swjatkach. Scž.: Dański pjenjez. Mat. 22, 15—21.						
26	Njeđžela	Gwarist, b.	6 434 44	☾	4 36	4 13
27	Póndžela	Florenc, f.	6 454 42	☾	4 55	5 35
28	Wutora	Šm., Jud.	6 464 41	☾	5 14	6 57
29	Srjeda	Eusebija, f.	6 484 39	☾	5 39	8 18
30	Schtwórtk	Theodorit, m.	6 494 37	☾	6 7	9 34
31	Pjatt	† Wolfgang, b.	6 514 35	☾	6 43	10 64

I. Cyrkwinska protyka.

4. Swjedžen Kulowšete wofadn.
5. W Radworju a w Kulowje swjedžen pošwoćenja cyrkwie a fermuša. — Přeni wotpuš w Kulowje.
12. W Kulowje druhi wotpuš.
19. We Wotrowje a w Kóštrje Marijnej Šwěždže fermuša.
21. Cyrkwinški swjaty džen.
26. W Khróšćicach swjedžen pošwoćenja cyrkwie a fermuša.
28. Swjaty džen.
31. Bigilny (pošn) poš (pjatka dla).

II. Měšačkowe přeměnjenja.

- ☾ Posledni bérnik 5. okt. wječor 9 h. 13 m.
☾ Młody mějačk 13. okt. w nočy 11 hodž. 55 min.
☾ Přeni bérnik 21. okt. rano 6 hodž. 26 m.
☾ Pošn mějačk 28. okt. rano 12 h. 31 m.

III. Wjedro po měšačkowym přem.

Je-li so 4. okt. wětr wot wječora abo po-
nočy wobroczi, jo wurjedri, je-li pak wot krot-
šeho wječora abo pođnja, přichimaczuje dale.
13. okt. jo wurjedri. Wot 21. okt. dostanje jo
nazymškim wiohoram jich prawo. 28. okt. je
žhma, křiba zo nam džen předy pođnjo wěštk
pošjele.

IV. Spomnjenja hódne dny.

1. Druha fermija dawka za wopaleństu poškad-
nicu.
4. Mjeniny Šoho Mitofče biskopa Franca.
29. Džen nastupjenja na trón Šoho Majestofče
krala Alberta (1873).

V. Falbowe wěšć. wo wjedru.

13. oktobra kritiški džen 2. rjadownje, 28. okt.
1. rjadownje.

VI. Domjace přispomjenja.

1890. Novmb.,

nazhnuif,
ma 30 dnjow.

Dny.	Porjędzona protyka.	☉		Njebjele inamjen.	☾	
		šhadž. h. m.	šhov. h. m.		šhadž. h. m.	šhov. h. m.
1 Sobota	Wšitey swj.	6 53	4 33	☿	7 30	11 50
23. njeđzela po šwjatfah. Ščž.: Zajrowa džowfa. Mat. 9, 18—26.						
2 Njeđzela	Algapit, m.	6 55	4 31	☿	8 24	pop.
3 Póndžela	Wšchë šh. d.	6 56	4 29	☿	9 25	1 25
4 Wutora	Karl B., m. ☾	6 58	4 28	☿	10 30	1 58
5 Srjeda	Zach. a Šilžbj.	7 04	4 26	☿	11 38	2 22
6 Šhtwórtf	Leonard, a.	7 14	4 25	☿	dop.	2 45
7 Pjatk	† Willibrord, b.	7 34	4 23	☿	12 46	3 1
8 Sobota	4 frón. martr.	7 54	4 22	☿	1 55	3 16

24. njeđzela po šwjatfah. Ščž.: Pjanka mjež pščenicu. Mat. 13, 24—35.

9 Njeđzela	Theodor, m.	7 64	4 20	☿	3 4	3 32
10 Póndžela	Šandrij A., w.	7 84	4 19	☿	4 16	3 47
11 Wutora	Měrcžin, b.	7 104	4 17	☿	5 30	4 4
12 Srjeda	Měrcžin, bž. ☾	7 124	4 15	☿	6 56	4 25
13 Šhtwórtf	Štan. Košt., w.	7 144	4 14	☿	8 5	4 50
14 Pjatk	† Livin, m.	7 154	4 12	☿	9 25	5 26
15 Sobota	Herta, t.	7 164	4 11	☿	10 39	6 12

05. njeđzela po šwjatfah. Ščž.: Šonopowe zorno. Mat. 15, 31—35.

16 Njeđzela	Dthmar, a.	7 184	4 10	☿	11 44	7 14
17 Póndžela	Šrjehor, džiwčž.	7 204	4 8	☿	pop.	8 27
18 Wutora	Otto, a.	7 224	4 7	☿	1 15	9 48
19 Srjeda	Šilžbjeta, w. ☾	7 234	4 6	☿	1 43	11 10
20 Šhtwórtf	Felix z B., w.	7 254	4 5	☿	2 5	dop.
21 Pjatk	† Wopr. j. M.	7 274	4 4	☿	2 25	12 31
22 Sobota	Cecilija, t., m.	7 294	4 2	☿	2 43	1 54

26. a poslednja njeđzela po šwjatfah. Ščž.: Zapuščenje Jeruzalema. Mat. 24, 15—35.

23 Njeđzela	Alimant, bž.	7 304	4 1	☿	3 0	3 15
24 Póndžela	Šan w. šch., w.	7 324	4 0	☿	3 18	4 36
25 Wutora	Šhatrua, t., m.	7 333	3 59	☿	3 40	5 55
26 Srjeda	Konrad, b. ☾	7 343	3 58	☿	4 5	7 12
27 Šhtwórtf	Šikafius, b., m.	7 363	3 57	☿	4 36	8 26
28 Pjatk	† Krefcenc, m.	7 373	3 57	☿	5 20	9 35
29 Sobota	Saturnin, b., m.	7 393	3 56	☿	6 10	10 33

1. njeđzela adventa. Ščž.: Šnamjenja pšhed šudnym dnjom. Luk. 21, 25—33.

30 Njeđzela	Šandrij, jap.	7 403	3 55	☿	7 10	11 21
-------------	---------------	-------	------	---	------	-------

I. Cyrkwinska protyka.

1. Pšchitazany šwjaty džej.
2. W Radworju a Kulowje dospolny wotpušf „po morowych“.
3. Cyrkwinski šwjaty džej.
9. W Njebjelečnicach a Wacžonju wopomnjecžo polwječjenja cyrkwie a fermuša.
11. Šwjedžen Njebjelečansteje wosady.
16. W Šudychinje w tachantskej cyrkwi wopomnjecžo polwječjenja cyrkwie a fermuša.
23. W Šudychinje lětne wopomnjecžo za Žana Šeisentritta, přenjoho šamostatneho tachanta. — W Raibicach wopomnjecžo šwjecženja cyrkwie a fermuša.
25. Šwjedžen Raibičansteje wosady.
30. Šwjaty džej. — Škónčenje kwapnych wješelow. — W Dreždžanach w dwórtekej cyrkwi dopoldnja ½ 9 hodž. šerbste fermuše z předsowanjom.

II. Měsačkowe přeměnenja.

- ☾ Pošteni bértil 4. nov. popoldnju 5 h. 3 m.
- ☾ Młody měsačž 12. nov. pop. 2 h. 27 m.
- ☾ Přeni bértil 19. nov. popođ. 1 h. 34 m.
- ☾ Pošny měsačž 26. nov. popođ. 2 h. 12 m.

III. Wjedro po měsačkowym přem.

Posledni bértil a młody měsačž wěšchčítaj jara rjany a suchy čas. 19. nov.: Deschž měšcha šo ze šněhom. Něč. 26. nov. pšchitdu poslednje rjane dny pšhed wostudlej žymu, kotraž hačž do 12. dec. wutruja.

IV. Špomnjenja hódne dny.

13. W Šuricach fermuša.

V. Falbowe wěšć. wo wjedru.

12. nov. kritički džej 2. rjadownje, 26. nov. 3. rjadownje.

VI. Domjace přispomnjenja.

1890. Dec.,

hodovník,

ma 31 dnjow.

Dny.	Porjędžena protyka.	☉		Měsice znamjen.	☾	
		šhadž.	řhow.		šhadž.	řhow.
1 Póndžela	Eligius, b.	7 42	3 55		8 12	11 57
2 Wutora	Bibiana, f., m.	7 44	3 55		9 20	pop.
3 Erjeda	Franc Kav., w.	7 45	3 54		10 30	12 50
4 Šchtwórtk	Borbor a ☾	7 46	3 53		11 37	1 8
5 Pjatk	† Pětr Rhr., b.	7 48	3 53		dop.	1 23
6 Sobota	Mikławšch, b.	7 49	3 52		12 44	1 38

2. njeđžela adventa. Seč.: Jan sežele k Jezuseji. Mat. 11, 2—10.

7 Mjeđžela	Ambrosij, b.	7 50	3 52		1 55	1 52
8 Póndžela	Nj.podj.s.M.	7 51	3 52		3 6	2 8
9 Wutora	Valeria, f., m.	7 52	3 52		4 22	2 27
10 Erjeda	Řřch. laur. d.	7 53	3 52		5 40	2 50
11 Šchtwórtk	Damaš, bž.	7 54	3 52		7 0	3 21
12 Pjatk	† Epim., m. ☉	7 55	3 52		8 20	4 2
13 Sobota	Lucija, f., m.	7 56	3 52		9 30	5 0

3. njeđžela adventa. Seč.: Jan swědži wo Jezusu. Jan. 1, 19—28.

14 Mjeđžela	Spiridion, b.	7 57	3 52		10 28	6 12
15 Póndžela	Rřhřstiana, řř.	7 58	3 52		11 14	7 32
16 Wutora	Eusebij B., b.	7 59	3 52		11 47	8 56
17 Erjeda	†* Lazar, b.	8 0	3 52		pop.	10 21
18 Šchtwórtk	Čž. ř. M. n. p. ☽	8 0	3 53		12 33	11 44
19 Pjatk	†* Nemestij, m.	8 1	3 53		12 51	dop.
20 Sobota	* Rřhřstian, m.	8 1	3 54		1 6	1 4

4. njeđžela adventa. Seč.: Jan přěduje pokutu. Luf. 3, 1—6.

21 Mjeđžela	Domasch, jap.	8 2	3 55		1 24	2 22
22 Póndžela	Flavian, m.	8 3	3 54		1 44	3 40
23 Wutora	Viktorija, f., w.	8 3	3 56		2 8	4 57
24 Erjeda	†* Ğad. a Ğěva	8 4	3 56		2 36	6 12
25 Šchtwórtk	Boži dž. n. J.	8 5	3 57		3 14	7 20
26 Pjatk	Šcépan, m. ☺	8 5	3 57		4 0	8 22
27 Sobota	Jan, jap.	8 5	3 58		4 56	9 14

Mjeđžela po hodžoch. Seč.: Simeon a Ğana. Luf. 2, 33—40.

28 Mjeđžela	Njem. džěčž.	8 5	3 59		6 0	9 56
29 Póndžela	Domasch R., b.	8 5	3 59		7 8	10 28
30 Wutora	Kainer, b.	8 5	4 0		8 16	10 53
31 Erjeda	Šnlvesteř, bž.	8 5	4 1		9 24	11 12

I. Cyrkwinska protyka.

4. Cyrkwinski swjaty džeń.
6. Cyrkwinski swjaty džeń.
8. Řřchřzany swjaty džeń. — W Kulowje titularny swjedžeń swj. Marijnowo towarřtwa knježnow ř dospołnym wotpuřkom za sobuřtaw. — W Budyřřinje w řerbřej cyřtwi dospołny wotpuřk.
- 16.—24. W Radworju wřřědnje po jutnjach „novena“ k čžeřej Maczerje Božeje.
17. a 19. Řřřř řuchřch dnow (quatember, potny pšřř).
20. Woloženy pšřř.
21. Swjaty džeń.
24. Vigilyny pšřř (patoržica).
- 24.—25. Boža nóc, w polnocy Boža mřřa.
25. Řřchřzany swjaty džeń.
26. Řřchřzany swjaty džeń. Požohnowanjow řitow.
27. Swjaty džeń. Po přědowanju požohnowanjow a wudžělenju wina swjatoho Ğana.
28. Cyrkwinski swjaty džeń.
31. Džafna wječřorna pobožnosč za dořonjane řitow w Budyřřinje w řachantřej cyřtwi w 7 hodž. a w Rřřřřřřchřch w 6 hodž.

II. Měsačkowe přěměnjena.

- ☾ Pořłeni běřřřř 4. dec. popořđ. 2 ř. 16 m.
- ☉ Měsach měřřřřřř 12. dec. rano 4 hodž.
- ☽ Přěni běřřřřřř 18. dec. wječřow 9 ř. 31 m.
- ☼ Potny měřřřřřřřř 26. dec. rano 6 ř. 47 m.

III. Wjedro po měsačkowym přěm.

12. dec.: Wětr a wřřow mjeta ze řněhom. — Ğladaj 17. dec. wječřow na wěřřřř: je-li ř polnocy dnje, budže 8 dnow řjenje, je-li ř poldnja abo ř wječřow, řřř řněh. ř wětrami a wřřowami řřřřřř řo řěto.

IV. Spomnjenja hódne dny.

21. W nocy w 10 hodž. započatř řymy. Řajřřřřřř džeń ř najřěřřřřřř nocy.
24. Patoržica.
31. Šchtwóřřřř řěmřř řrajnejě řenty.

V. Falbowe wěř. wo wjedru.

12. dec. řřřřřřřřřř džeń 2. řjadownje, 26. dec. 3. řjadownje.

VI. Domjace přřřřřřřř.

Čas Božich službow w serbskej Łužicy a susodnych wosadach.

		Čas přechystupa Božich službow		Njedźele; f. dny			Džělawe dny			
		za nedźele a swj. dny.	za džělawe dny.	w dnyje.	w lěće.	popo- dny.	načto.	w lěće.	nagymu.	w dnyje.
Budyšin	tachantska		1. apryla, 1. oktobra.	5 a 9		2	5 a 9		6 a 9	
	serbska			$\frac{1}{2}8$ a 9		$\frac{1}{2}1$.	
Khrósčicy	1. njeđ. po jutrach, 24. augusta.	1. njeđ. po jutrach, po Michal. próždninach.	6 a 9	5 a 8	2	$\frac{3}{4}6$		$\frac{3}{4}7$	7
Njebjelčicy	po 1. meje, po 29. septembra.		9	8	$\frac{1}{2}2$	$\frac{1}{2}7, 7$	6	$\frac{1}{2}7, 7$	$\frac{1}{2}8$
Radwoć	1. meje, njeđ. po 29. septbr.	po 1. novembra, po jutrach.	9	8	2		6		7
Ralbich	jutry, 21. septembra.	jutry, 21. septembra.	6 a 9	5 a 8	2	$7, \frac{1}{2}7$	6	$\frac{1}{2}7, 7$	$\frac{1}{4}8, 8$
Wotrow		1. meje, 1. oktobra.	9		2	7	$\frac{1}{2}7$	7	$\frac{1}{2}8$
Schpitał			9		2	$\frac{1}{2}7$			8
Marijna Hwězda			$\frac{1}{2}7$ a $\frac{1}{4}10$		$\frac{1}{2}2,$ $\frac{1}{2}3, 3$		6 a 7 a $\frac{3}{4}9$		
Różant	jutry, 14. septembra.	po 1. oktobra, po jutrach.	6 a 9	5 a 9	2	$\frac{1}{4}7$			7
Baczoń	1. njeđ. po jutrach, 24. augusta.		9	8	2				
Hajnicy	po jutrach, po Michale.		9	8					
Bdźer	1. meje, po 29. septembra.		9	8	$\frac{1}{2}2$				
Lubij			9						
Worflecy			$\frac{1}{2}8$		$7, \frac{1}{2}8$		$\frac{1}{2}8$		
Kulow		24. febr., jutry, njeđ. po 4. sept., 1. njeđ. nov.	5 a 8		2	$\frac{1}{2}6$ a $\frac{1}{4}8$	5 a $\frac{1}{2}6$ a $\frac{1}{4}7$		6 a $\frac{1}{4}8$
Skantnow			$\frac{8}{4}10$ a $\frac{1}{2}8$ a 10	$\frac{1}{2}9$ a 9 a	$\frac{1}{2}3$	$\frac{1}{2}8$	7	$\frac{1}{2}8$	8
Na swj. Haninej Horje pola Lobendau-a										fóždu wutoru 7
Krupka			$\frac{1}{2}7$ a $\frac{1}{2}10$	6 a 9		$\frac{1}{2}3,$ róžne časny a vigilije 3	6 a 9		$\frac{1}{2}7$ a $\frac{1}{2}10$
Georgswalde			7, $\frac{1}{2}9$ a 10		$\frac{1}{2}3$	6 a 7			7 a 8
Filipsdorf		1. apryla, 1. novembra.	6, 7 a 9		$\frac{1}{2}2$ a 4	$\frac{1}{2}6, 6$ a 8		$\frac{1}{2}6, 6$ a $\frac{1}{2}8$	
Rumborf	klóschtyrka			6 a $\frac{1}{2}9$		$\frac{1}{2}5$		6 a $\frac{1}{2}9$		
	farsta			7, $\frac{1}{2}9$ a $\frac{1}{2}10$		$\frac{1}{2}3$		$\frac{1}{4}8$		

Přichyř: Futnje su w Budyřčinje a w Křróřčicach rano w 5 hodžinach; w Kallbicach, w Kóženčje a w Krupch w 6 hodž.; w Georgswaldže w 1/27 a w Štánknowje w 7 hodž., ale jeno wřchědne dny. — W serbskej cyrkwi w Budyřčinje na srjedach a pjatkach w pořče we 8 rano. — W Kallbicach na pjatkach w pořče w 8 rano. — We Wotrowje na małych swjatyh dnjach dopořdnja we 8. — W Marijnej Hwězdže na sobotach rano 6, 7 a 8. — W Kóženčje sobotu (přchěz cyte lěto z wuwjacjom adventa) we 8. — W Bacžonju su kóždu druhu a řchtwórtu njeđzelu a kóždu 2. swjaty džen rócžnyh časow, w Bžeri su kóždu přerju njeđzelu mēšaca, w Lubiju kóždu třeču a w Hajnicach kóždu druhu a řchtwórtu njeđzelu mēšaca Bože řkžby. — W Georgswaldže je kóždu 1. pjatř w mēšacu, w lěče 1/28 a w zymje w 6 wječor pobožnořč najř. Wutrobh řěžuřoweje a w tydženju wřchěh řhudyh duřchow kóždu wječor w 6 hodž. pobožnořč.

Mejski něřpor

je	na njeđzelach a přichřazaných řwj. dnach	wřchědne dny
Budyřčin (serbski a němřki po rjadu)	7	1/28
Křróřčicy	1/24	6
Njebjelečicy (jeno na so- botach, njeđzelach a přichř- azaných řwj. dnach)	1/28	8
Kadwoř	1/28	1/28
Wotrow	7	1/28
Šchpital (jedyn džen a jedyn nic)	8	8
Marijna Hwězda	7	7
Kóžant	5	7
Bacžon (jeno wutoru, řchtwórtě a sobotu)		7
Worřlech	1/28	1/28
Bžer (jeno srjedu a pjatř)	8	8
Kulow	8	8
Delnje Sulřchecy	8	8
Štánknow (póndželu, srjedu a pjatř)	1/28	1/28
Krupka	7	7
Georgswalde (póndželu, srjedu a pjatř)	1/28	1/28
Filipřdorf	7	7

Bože řkžby w sakskich herbskich krajach.

1) Štajne Bože řkžby maja: Drježdžany (dwórřka cyrkwi, w princowym hrodže, Nowe Drježdžany, Friedrichřtadt, řóžefininy wřstaw, 2 řkulřkej kapali), Annaberg, Šwitawa, Freiberg, Šubertušburg, Křhennica, Lipř, Miřchno, Běno, Plawno, Kadeberg, Kothřřhóňberg, Reichenbach a Greiz (kóždu 2. njeđzelu), Altenburg, Wechřelburg a Sebnica.

2) Miřřionřřke Bože řkžby maja: Auerbach (4 króčž), Biřřkopicy (2 kr.), Bráunřdorf (8—9 kr.), Důbeln (3 kr.), Kupel Elřter (w lěče), Frankenberg (2 kr.), Gera (3 wjetřcha kóždu 4. njeđzelu mēšaca), Grimma (12 kr.), Grořřenhain (6 kr.), Hajnich (4 kr.), Hartenřtein (4 kr.), Hohenel (8 kr.), Hóňňřtein (8 kr.), Koldica (2 kr.), Kónigřtein (kóždu 1. mēřacžnu njeđzelu a rócžne časw), Leisnig (4 kr.), Marienberg (12 kr.), Neureřtadt (2 kr.), Niřhau (3 kr.), Pilnicy (cyte lěčž), Rieřa (2 kr.), Rochřburg (někotrř króčž), Rořřwein (2 kr.), Sayda (2 kr.), Šhneeberg (2 kr.), Šhwarzenberg (4 kr.), Sonnenřtein (něřřto króčž), Stollberg (4 kr.), Šoigřřberg (12 kr.), Waldheim (16 kr.), Wureyn (4 kr.).

Šhto je paduch?

To bě w Turnowje w Čzechach. Wěřta wiko-
warřa wot Jablonca bě sebi tam w hořčencu móřřen
z 80 řchěřnami pjeněz w hrodži do řtomy řřhowala
a do mēřta woteřřla. Žahy řo w rócžiwřřhi běchu
pjenězř přječž. Wadušřřtwi dla tuřachu na pohončja
a zajaču řo. Za něřřto dnjow namafachu pjenězř
w — přřčej hěčje! — Młudry přřčej řhodžo do hrodže
na bjeřadu bě móřřen wucžuchal. Wěđžo, řo řtwor-
řenja, wjele rozomniřře hacž wón, tajřu wěc sebi jara
waža, je řu řobu do řwojohu wobřhlenja wřal a
papjerjane pjenězř roztorhal. Kuřř přječženje njebě
drje tař zacrřil.

Bohatřtvo nječřini zbožownoho.

Ameriřřki bohacžř Gould ma na 100 miřřionow
dolarow zamoženja, a tola je hnydom na niř wíđžecž,
řo sebi wjele řtarořčow čřini: je hubjeny. Ženje nje-
řhodži niřdže řam, řři wofobř řu řtajnje wofolo nřo,
mjez nimi řajny poliřřřř, boři řo řudži, je njeřbožowny
njeđřiwajo řwojich miřřionow.

Dobry řrěđř.

Šdřž čři řřto do wóčřka padnje, njeřřudrř
tuto wóčřko, ale tamne, w kotřřmž ničžo njeje. Wóřřř
přnyřřř, řo wěc z wóčřka ř znutřřtownomu řucžřkej
řo řuwa a dale won na řico. Tař piřře řěřar a
přaji, řo to hiřřčje řenje podarmo čřiniř njeje.

Hermanki a štótné wiki.

(dop. = dopoldnja; pop. = popoldnju; h. = hermant; f. = konjace wiki; sw. = swinjace wiki; w. = wotmowe wiki; l. = lenowe wiki; snamjesho * rěta štótné wiki, snamjesho † pať hermant a štótné wiki; hžezž nicžo pódla njestej, tam je jenož hermant.)

NB. Dofelž so hermantki druhdy přichopoložuja, su zmyšli móžne.

Wulki rōžk.

2. Lipst (hačž do 15.).
3. Kuland*.
8. Njeswacžidlo* l.
9. Kamjenic (dop.)*.
15. Dobrilug sw.
20. Kinspórt*.
23. Kamjenic (dop.)*.
27. Drježdžany (nowe město)* f., Lubanť.
28. Lubanť.
29. Lubanť.

Mały rōžk.

3. Damna*, Grabin* f., Žarow.
4. Žarow.
5. Njeswacžidlo* l., Nadeberg (dop.)*, Žarow.
7. Kuland*.
10. Kulow*, Kinspórt*, Žhorjelať, Gašnť f., Łufow* f.
11. Žhorjelať.
12. Žhorjelať.
13. Kamjenic (dop.)*, Stara Darbna*, Žhorjelať.
14. Žhorjelať hornčejšte wiki, Kalawa sw.
15. Kalawa* f., Dobrilug sw.
17. Wojerecyť, Gubin* f., Wostruwe, Kalawa.
18. Brodhyť, Kalawa.
19. Wulki Hajn* f. a dešť wiki, Parcom*.
20. Wulki Hajn.
21. Wulki Hajn.
22. Drjowť, Trěbule h. l.
24. Gródkť, Wištopicy*, Luborazť f. sw., Grozišćežo* sw.
25. Barščežť f., Grozišćežo.
26. Nowe Město* f., Drježdžany (stare město) smjenitne w.
28. Wětošchow sw.

Měrc.

1. Wětošchow* f., Drtrand*, Wiščno*.
3. Róžbortť, Wětošchow, Stolwin, Nowosale, Dobrilug*, Žahaňť, Drježdžany (nowe město)* f.
4. Bart*, Eisenberg*, Dobrilug, Nowosale, Žahaň.
5. Njeswacžidlo* l., Nadeburg*, Lubanť*.
6. Kamjenic (dop.)*, Nadeburg.
7. Lubin sw.

Měrc.

8. Lubin* f., Kulow* f., Žitawa.
10. Galschtrowť, Ryšwaldť, Žitawať f., Pšhibuzť, Lubin, Kulow.
11. Łažť, Žarow* f., Kuland*.
12. Wóšport*, Stolpin*, Kuland.
13. Žly Komorow sw., Běstow*, Witow*.
14. Čerwjena Wodať, Žly Komorow* f., Běstow, Witow.
15. Žly Komorow.
17. Dubcť, Wištopicy*, Ryšbachť, Pienoť f., Grabin* f., Drježdžany.
18. Ryšbach, Bjarnacžicy*, Grabin.
19. Žemť f.
20. Žemí.
21. Lubnjow sw., St. Darbna.
22. Lubnjow*.
24. Wojerecyť, Mužafowť, Lubij* f., Polčžnica*, Luborazť f. sw., Lubnjow, Bjarnacžicy.
25. Róštkow* f. sw., Gašnť f.
26. Róštkow.
27. Žhorjelať*.
28. Kalawa sw.
29. Budyščinť, Drtrand* f., Trěbuleť f. l., Kalawa* f.
31. Kulowť, Budyščin, Drtrand, Gubin* f., Łufow* f.

Apryl.

1. Barščež* f.
2. Njeswacžidlo*, Nowe Město* f., Dobrilug sw.
3. Kamjenic (dop.)*.
8. Džezet, Ščerachowť.
9. Stolpin*, Parcom*.
11. Kuland*.
12. Stara Darbna*.
14. Wóšport*, Kinspórt*, Rhočzebužť f., Póctowý, Lipst (hačž do 10. meje).
15. Rhočzebuž, Póctowý (dop.).
16. Nadeberg (dop.)*.
17. Nadeberg (pop.).
19. Drjowť*.
21. Galschtrow*, Milorazť, Drjowť, Brodhyť.
22. Krafowť.
23. Nadeburg*, Damna*, Žarow* f.
24. Kamjenic (dop.)*, Žarow w.
25. Žly Komorow sw., Wětošchow sw.

Apryl.

26. Žly Komorow* f., Wětošchow* f.
28. Rakech, Kulow*, Žly Komorow, Wětošchow, Seidenbergť.
29. Seidenberg.

Měja.

1. Bartť, Dobrilug*.
5. Wojerecyť, Luborazť f. sw., Wištopicy, Žahaňť, Łufow* f., Radměricyť.
6. Kuland*, Łufow, Radměricy, Žahaň.
7. Njeswacžidlo*, Polčžnica*, Kuland, Žemť f., Nowe Město.
8. Rhočzebuž, wóštowe wiki, Běstow*, Žemć.
9. Čerwjena Wodať, Kalawa sw., Běstow.
10. Kalawa* f.
12. Lubijť f., Kamjenic (pop.)ť, Eisenbergť, Gubinť f., Kalawa.
13. Kamjenic (dop.)ť, Lubij, Kulow w.
14. Nowe Město* f., Kulow* f., Wětencať.
16. Pšhibuzť, Lubin sw., Grozišćežo, Kulow.
17. Lubin* f., Trěbule* f., Witow*.
19. Wóšport*, Gródkť, Kinspórt*, Wištopicy*, Gašnť f., Lubin, Witow.
20. Barščežť f., Kinspórt (pop.).
21. Nadeburg*.
22. Rhočzebuž* f.
23. Žly Komorow w.
27. Kulowť, Wolbramecyť, Chbalinť.
29. Kamjenic (dop.*), Łufow*, Kalawa w.
31. Wojerecy w.

Junij.

2. Pienoť f.
4. Njeswacžidlo*, Dobrilug sw., Lubin w.
5. Rhočzebuž* f., Kalawa w.
6. Kuland*, Lubnjow sw., Stara Darbna.
7. Lubnjow*, Stara Darbna*.

Junij.

9. Žhorjelať, Wulki Hajn* f. a dešť wiki, Grabin* f., Rhočzebuž w., Lubnjow.
10. Rhočzebuž w., Grabin, Žhorjelať, Wulki Hajn.
11. Grabin w., Žhorjelať, Wulki Hajn.
12. Rhočzebuž* f., Drtrand* f., Gródk w., Kalawa w., Žhorjelať.
13. Žhorjelať hornčejšte wiki, Drtrand.
14. Lubin* f.
15. Ryšwaldť.
16. Lubanť, Gubin* f.,
17. Róštkow* f. sw., Lubanť.
18. Parcom*, Damna*, Nadeberg (dop.)*, Róštkow, Lubanť.
19. Mužafowť, Rhočzebuž* f., Damna.
23. Pucžinať, Galschtrow*.
24. Wjelecinť, Wojerecyť, Bartť, Žašen, Brodhyť.
25. Žarowť f.
26. Kamjenic (dop.)*, Rhočzebuž* f., Žarow.
27. Žly Komorow sw., Žarow.
28. Žly Komorow* f.
30. Róžbortť, Drjowť*, Luborazť f. sw., Žly Komorow, Ryšbachť, Gašnť* f., Drježdžany.

Julij.

1. Drjowť, Ryšbach.
2. Gusta, Njeswacžidlo*, Dubc, Dobrilug sw.
3. Rhočzebuž* f.
4. Kuland*, Kalawa sw.
5. Kalawa* f.
7. Džezet, Wištopicy*, Trěbuleť f., Grozišćežo* sw., Drježdžany (nowe město)* f., Kalawa.
8. Barščež* f., Grozišćežo, Kalawa.
10. Rhočzebuž* f.
12. Lubin* f., Kulow* f.
14. Lubij* f., Łufow* f., Seidenbergť, Kulow.
15. Seidenberg.
21. Polčžnica*.
22. Polčžnica.
23. Pšhibuzť, Polčžnica (dop.), Nadeburg*.
24. Pantjenic* (dop.), Krafow*.
25. Žarow* f.

- Julij.**
 28. Wóspórt*, Nowy Gersdorf.
 29. Nowy Gersdorf.
 30. Nowy Gersdorf.

- August.**
 2. Budyšin†.
 4. Kulow†, Eifenberg†, Damna*, Budyšin.
 5. Witow*.
 6. Njeshwacjidlo*, Weterica†.
 7. Kamjenic (dop.)*.
 8. Czernjena Woda†, Zhy Komorow sw.
 9. Zhy Komorow* f., Lubin* f.
 11. Kinspórt*, Gubin* f., Dobrilug*, Zahañ†.
 12. Łaz†, Bart*, Dobrilug, Zahañ.
 13. Žem† f.
 15. Wětošow sw.
 16. Wětošow* f., Kuland*.
 18. Wojerecy*, Polcznica*, Zhorjels†, Gajhnt† f., Grabin* f., Kuland, Wětošow.
 19. Zhorjels, Grabin.
 20. Radeberg (dop.)*, Zhorjels.
 21. Běstow*, Zhorjels.
 22. Lubnjow sw., Zhorjels hornčerske witi, Běstow.
 23. Drtrand* f., Lubnjow*.
 25. Wóspórt†, Gródt†, Galschtrow†, Brody*, Łufow* f., Drtrand, Lubnjow, Zubañ†.
 26. Łufow, Zubañ.
 27. Nowe Město* f., Zubañ.
 28. Stara Darbua*.
 29. Trébule* f., Stara Darbua, Kulow w.
 30. Barszcz* f., Kulow* f.

- September.**
 1. Rhoczebuz† f. a karpjace witi, Pšchibuz†, Kulow, Wulki Hajn* f. a def. witi.
 2. Wulki Hajn.
 3. Njeshwacjidlo*, Damna*,

- September.**
 Dobrilug sw., Wulki Hajn.
 4. Mužakow†, Damna.
 5. Kuland*, Kalawa sw.
 6. Kinspórt*, Kalawa* f., Žitawa.
 8. Džézet, Bistopicy*, Wolbramecy†, Žitawa† f., Kalawa.
 9. Kóstkow* f. sw., Kalawa.
 10. Štolpin*, Radeburg*, Žem† f., Kóstkow.
 11. Radeburg, Žem†.
 13. Drjow†*.
 15. Kamjenic (pop.)†, Rychbach†, Drjow†, Wostrowc.
 16. Kamjenic (dop.)†, Rychbach.
 17. Radeberg (dop.)*, Paracow*.
 18. Zhy Komorow w., Žarow† f.
 19. Lubin sw., Žarow.
 20. Drtrand* f., Lubin* f., Miščno*, Žarow.
 22. Bart†, Galschtrow*, Bistopicy, Mitoraz†, Trébule† f. l., Gubin† f., Groziščejo* sw., Lubin, Seidenberg†, Nowosalc, Šipst (hač do 18. okt.).
 23. Groziščejo, Gubin, Nowosalc, Seidenberg.
 24. Polcznica*.
 25. Rhoczebuz* f., Polcznica.
 26. Polcznica (dop.).
 27. Wojerecy w.
 29. Wojerecy†, Wjeleczin†, Rachtech, Jaseñ.

- Oktober.**
 1. Njeshwacjidlo* f.
 2. Kamjenic (dop.)*, Rhoczebuz* f., Krafow†, Žarow w.
 3. Kuland*.
 4. Dubc†, Gródt*.
 6. Guczina†, Kulow†, Šchěrachow†, Damna*.
 7. Eifenberg* f.

- Oktober.**
 8. Nowe Město* f., Weterica†.
 9. Rhoczebuz* f.
 10. Zhy Komorow sw.
 11. Zhy Komorow* f., Lubin* f.
 13. Lubit† f., Bistopicy*, Kinspórt*, Luboraz† f. sw., Cybalin†, Gajhnt† f., Grabin* f., Zahañ†.
 14. Lubij (dop.), Barszcz† f., Kinspórt (pop.), Grabin, Zahañ.
 15. Grabin w.
 16. Rhoczebuz* f., Witow*.
 17. Czernjena Woda†, Witow.
 19. Njeshwacjidlo def., luczw. a smol. witi.
 20. Wóspórt*, Galschtrow*, Brody†, Radmėrich†, Drježdžany.
 21. Kóstkow* f. sw., Radmėrich.
 22. Rychwalb†, Kóstkow, Radeberg (dop.)*.
 23. Rhoczebuz* f., Drtrand* f., Radeberg (pop.).
 24. Wětošow sw., Drtrand.
 25. Wětošow* f.
 27. Picno† f., Wětošow, Wjarnaczych†.
 28. Wulki Hajn* f. a def. witi.
 29. Dobrilug sw., Nowe Město.
 30. Kamjenic (dop.)*, Rhoczebuz* f., Běstow*.
 31. Drjow†*, Lubnjow sw., Stara Darbua, Běstow.

- November.**
 1. Gródt†, Lubnjow*, Kuland*.
 3. Łufow* f., Lubnjow, Kuland, Drježdžany (nowe město)* f.
 4. Bart*, Łufow.
 5. Njeshwacjidlo* f.
 6. Kamjenic (dop.)*, Rhoczebuz* f.

- November.**
 8. Budyšin†, Trébule† f. l., Kulow*.
 10. Budyšin, Rychbach†, Gubin† f., Groziščejo* sw.
 11. Łaz†, Polcznica*, Rychbach, Groziščejo, Gubin.
 12. Zubañ*.
 14. Zhy Komorow sw., Lubin sw.
 15. Zhy Komorow* f., Lubin* f., Žitawa.
 17. Rózbort†, Zhy Komorow, Lubin, Štolpin, Žitawa† f., Grabin* f.,
 20. Kamjenic (dop.)*.
 24. Wóspórt†, Kulow*, Mitoraz†, Dobrilug*.
 25. Dobrilug.
 26. Radeburg*, Žem† f.
 27. Kamjenic (dop.)*, Žem†.
 28. Pšchibuz†, Kalawa sw.
 29. Kalawa* f.

- December.**
 3. Njeshwacjidlo* f.
 4. Kamjenic (dop.)*.
 5. Kuland*.
 8. Džézet, Drjow†, Brody†, Damna*, Seidenberg†.
 9. Seidenberg.
 10. Eifenberg*.
 11. Mužakow†, Kamjenic (dp.)*, Groziščejo božodžělc. h.
 12. Dobrilug sw., Stara Darbua.
 13. Wojerecy†, Lubnjow božodžělc. h.
 15. Luboraz† f. sw., Gajhnt† f., Gródt božodžělc. h.
 16. Barszcz.
 17. Kuland, Lubij (hač do 24.) božodžělc. h., Picno božodžělc. h.
 20. Trébule h. a l., Wětošow božodžělc. h.
 22. Kulow†

Wuczah ze sakskoho fakonia, dołhodny dawł nastupacocho.

klafsa:	lětny dołhód:	dawł:
1.	pščež 300—400 mf.	50 np.
2.	" 400—500 "	1 mf.
3.	" 500—600 "	2 "
4.	" 600—700 "	3 "
5.	" 700—800 "	4 "
6.	" 800—950 "	6 "
7.	" 950—1100 "	8 "
8.	" 1100—1250 "	11 "
9.	" 1250—1400 "	14 "
10.	" 1400—1600 "	17 "
11.	" 1600—1900 "	22 "

klafsa:	lětny dołhód:	dawł:
12.	pščež 1900—2200 mf.	30 mf.
13.	" 2200—2500 "	38 "
14.	" 2500—2800 "	48 "
15.	" 2800—3300 "	59 "
16.	" 3300—3800 "	76 "
17.	" 3800—4300 "	94 "
18.	" 4300—4800 "	114 "
19.	" 4800—5400 "	136 "
20.	" 5400—6300 "	162 "
21.	" 6300—7200 "	189 "

Zapis duchownych.

(W decembru 1888.)

A. 3 budyſchſkeje diöceſy.

Toho miłoſeć, najdoſtojniſchi knjez Franciſkus Bernert, biſkop Azoſti, japoſchtolſki wikař w kra-leſtwje ſaſſim, administrator eccleſiaſticus w ſaſſkej Hornjej Lužicy, tachant kapitla ſwj. Pëtra w Budyſchinje, Dr. theol. konthur kral. ſaſſk. zaſluźnoho rjada atd., rođz. w Grafenſteinje w Čechach 4. apryla 1811; wuſwjećeny 4. aug. 1834, wuzwoleny na tachanta 28. julija 1875, na biſkopa ſwjećeny 19. mërca 1876.

1) W Budyſchinje: a) w konſiſtoriu: f. Jařub Kuczanf, can. cap. ſenior; f. can. Hermann Blumen-tritt, konſiſtorſki aſſeſſor a direktor ſeminara; b) w ſerbfkej cyrkwi: f. Michal Hörnik, ſarać; f. Jařub Škala, kaplan (ſobu za Hajnicy); c) w tachantſkej cyrkwi: f. Jurij Kummer, dopoldn. pređař, f. Jurij Libſch, katechet; d) na wučeniſkich wuſtawach: f. Franc Löb-mann, direktor tach. wučerņnje.

2) W Brunowje: w tu ſhwilu nihto njeje.

3) W Grunawje: f. Adolf Brendler, ſarać.

4) W Huſcy: f. Jozeř Unkraut, kaplan.

5) W Rħróſćicach: f. Jařub Werner, ſarać; f. Jařub Šchořta, 1. kaplan; f. Ĺilip Rězař, 2. kaplan (ſobu za Bacjoņ).

6) W Rönigshainje: f. Pawol Reime, ſarać.

7) W Marijnjej Ĺwëzďže: f. Vincenc Bielfind, propſt; f. Alexander Ĺiſchfel, kaplan; f. Malachias Stingl, kaplan; f. Benedikt Čhejnowſky, kaplan.

8) W Marijnym Dole: f. Innocenc Ĺawork, administrator; f. Ĺawrenc Enzmann, kaplan.

9) W Rħebjelcicach: f. can. Miřlawſch Smořa, ſarać; f. Auęuſt Kubaſch, kaplan.

10) W Nowym Leutersdorffe: f. Auęuſt Rönſch, administrator.

11) W Radworju: f. Miřlawſch Ĺur, adminiſtr.

12) W Raľbicach: f. Miřlawſch Bjedrič, adminiſtrator.

13) W Reichenawje: f. Jan Hornig, ſarać.

14) W Róžencje: f. Ĺadej Natuſch, administrator.

15) W Šhpitalu: f. Jan Nowař, administrator.

16) W Seitendorffe: f. can. Karl Junge, ſarać; f. Michal Wjeřela, kaplan.

17) W Ščërachowje: f. Jozeř Reil, ſarać; f. Ĺuliuš Junge, kaplan.

18) We Worflecach: Rħryſtofor Algermiſſen, kap.

19) We Woſtrowcu: f. can. Anton Müller, ſarać; f. Franc Čžornaf, kaplan.

20) We Woťrowje: f. Jařub Herrmann, ſarać.

21) W Ĺitawje: f. Franc Kral, ſarać.

Ĺſchiſp.: W Prahy w ſerbfim ſeminaru: f. Ĺurij Luſćjanſki, prařeš, archbiſkopſki notar.

B. 3 drjeźďžanſkeje diöceſy.

1) W Drjeźďžanach: a) kralowſke dwórſke duchown-ſtwo: f. can. Jařub Buř, 1. dwórſki kaplan a prařeš konſiſtoria; f. Eduard Machačžek, 2. dwórſki kaplan, wikariatski radžicžer; f. bamžowſki prařat a can. Ĺudwiř Wařl, 1. dwórſki pređař, wikariatski radžicžer; f. Jozeř Dienſt, 2. dwórſki pređař. b) We Starých Drjeźďžanach: f. Pëtr Will, ſarać a ſuperior, konſiſtorialny radžicžer; kaplanojo: f. Jozeř Müller, 1. katechet; f. Richard Ĺalm, direktor progymnaſia a prařeřt; f. Ořkar Manřroni, wučer na progymnaſiu; f. Jozeř Ščönberner, 2. katechet; f. Alexander Ĺartmann, 3. katechet a ſwjeźeniſki raňſchi pređař; f. Jařub Ĺart, 4. katechet. c) We Nowých Drjeźďžanach: f. Anton Buř, ſarać. d) We Ĺriedrichſtadt: f. Pëtr Rrečžmer, ſarać a konſiſtorialny radžicžer. e) We Jozeřinym wuſtawje: f. Kařpar Brieden, kaplan. f) Ĺola pryncy Ĺurija: Eberhard Klein, dwórſki kaplan. g) Wojeřſki ſarać: f. Karl Maaz.

2) W Altenburgu: f. Wiřh. Sparla, adminiſtr.

3) W Annabergu: f. Anſelm Rožinger, admin.

4) W Ĺwikawje: f. Ĺeinrič Ĺalm, ſarać.

5) W Ĺreibergu: f. Anton Paťtoni, adminiſtr.

6) W Ĺubertusburgu: f. Miřk. Ĺowcžerř, ſarać.

7) W Rħemnich: f. Jan Reipert, ſarać; f. Paul Ĺenſel, kaplan.

8) W Ĺipſku: f. Jozeř Ĺuhr, ſarać a ſuperior; f. Ĺandrij Ĺucžman, ſarać; f. Ĺubert Ščmittmann, kaplan; f. Ĺottfried Ščmiř, kaplan.

9) W Miřchnje: f. Ĺerdinand Ĺiřcher, admin.

10) W Ĺirnje: f. Jozeř Ĺlewka, ſarać.

11) W Ĺlawnje: f. Theodor Ĺiorř, kaplan.

12) W Radebergu: f. Auęuſt Nowař, ſarać.

13) W Reichenbachu: f. Paul Raiřer, kaplan.

14) W Roťhſčönbergu: w tu ſhwilu nihto njeje.

15) We Wečřelburgu: f. Paul Deřolmeš, kaplan.

16) W Zebnich: f. Paul Ričter, ſarać.

C. 3 wróřlawſkeje diöceſy.

W Kulowje: f. Robert Krauře, ſarać; f. Theodor Ĺaekel, kaplan.

Bóh to hce!

Wopuszczysz-li domečk swój płaczo,
 Hdžež sej něhdy hrajkasće
 A hdžež džeczo wjes'le skacze
 „Maczi“ złośhtnje wołasće;
 Spomjatkuj sej: Bóh to hce!

Wopuszcziz-li twój najlubšči
 Pšheczel tebje jebajo,
 Slubiwšči czi měr najštubšči;
 Njeron slyzy płakajo.
 Wopomni jenož: Bóh to hce!

Wjedže-li tež czemna droha
 Cze pšchez swěta horcotu,
 Zemrje macz czi twoja droha
 Wopuszcziwšči syrotu;
 Spokojej so: Bóh to hce.

Rěcza-li snadz, kaž swět rěczi,
 Njedušchnoścje wo tebi;
 Njeh pšhec tón a tamón štkrěczi,
 — Sy-li sprawnny we sebi —
 Njemierzaj so: Bóh to hce!

Rozpadnu-li twoje hrody,
 Dycha tebje staroścje;
 Znjeja druzy swoje płody,
 Ty pak czerpiš chorosće:
 Znies wšho sczetpnje: Bóh to hce!

Zwjazali cze khoroscz k kožu,
 Połna czeńjow, bolosczow,
 Pohladaj na martru Božu,
 Zdaj so swěta starosczow
 A so dopomni: Bóh to hce!

Hdyž cze potom w małej jstwiczy
 Zrudne slyzy slyzujó
 Pokhowaja pšči cyrkwiczy,
 Chcu ja šhepnycz zdychnjo:
 Spi we měrje, Bóh je hcył!

Smjercz krala Jana Slepoho.*

Mjecze kincza,
 Kłoki frincza,
 Njehjesa so zaczmowja.
 Tesak bije,
 Krew so lije,
 Z kulku wojak wotmołwja.

Ršhit a rucze,
 Tšebow wucze
 Zemju, powětr napjelnja.
 Zmužičiwoscz,
 Woporniwoscz
 Róžboh' rjeka pošlnja.

„Za mnu pójče!
 Z lehju kójče
 Zendzeczjanow czrjódžischa!“ —
 Kaž blyst wěže,
 Šhtomy, thěže,
 Tak Jan šchěpja mužischa.

Z hłosom lawa
 Khroble dawa
 Kral Jan Slepý rozkazny.
 Šhrót patróna
 A kanóna
 Po joh' słowje wurazy.

Njepšhecželsta
 Czrjóda helsta
 Do srjedz Czechow bije so,
 Połna zšósče,
 Zafakšosče. —
 Smjercz wšcha krawa směje so.

Wšhitko cžeka,
 Šhtoz Czech rěka,
 Kral pak hišcže wojuje.
 Zo by pšhestal,
 Dleje nještal,
 Róždy jeho nuzuje.

„W Božim mjenje!
 To so zenje,
 Bóh dał zenje nještanje,
 Zo kral Czechow
 Czejih rjekow
 By so bojak nješkmanje“.

Krewje rěki,
 Džimje štkrěki!
 Róždom' hrozny zničženje. —
 Kulka prasnje,
 W cžesczi hašnje
 Cžestoh' krala žimjenje.

* W bitwoje pola Grech (1346) padže w horcym, rjekowskim wojowanju slepy kral cžěski Jan, z pšchimjenom Slepý. Jan Slepý bě nan wulkoho krala a kejžora Karla IV. W špomnjenej bitwoje so, kaž nam Palacky powěda, přeni krocž z prochom prajšasće.

Číslo.	Žbujpochne lito.	Mjeno.	Číslo.	Žbujpochne lito.	Mjeno.	Číslo.	Žbujpochne lito.	Mjeno.
208	1406	Gregor XII.	222	1513	Leo X.			XVII. létštotett.
209	1409	Alexander V.	223	1522	Gabrian VI.	237	1605	Leo XII.
210	1410	Jan XXIII.	224	1523	Klemenc VII.	238	1605	Paul V.
211	1417	Měrcžin V.	225	1534	Paul III.	239	1621	Gregor XV.
212	1431	Eugen IV.	226	1550	Julij III.	240	1623	Górbán VIII.
213	1447	Miklawš V.	227	1555	Marcell II.	241	1644	Innocenc X.
214	1455	Kafirt III.	228	1555	Paul IV.	242	1655	Alexander VII.
215	1458	Pius II.	229	1559	Pius IV.	243	1667	Klemenc IX.
216	1464	Paul II.	230	1566	S. Pius V.	244	1670	Klemenc X.
217	1471	Sigtus IV.	231	1572	Gregor XIII.	245	1676	Innocenc XI.
218	8484	Innocenc VIII.	232	1585	Sigtus V.	246	1689	Alexander VIII.
219	1492	Alexander VI.	233	1590	Górbán VII.	247	1631	Innocenc XII.
		XVI. létštotett.	234	1590	Gregor XIV.			XVIII. létštotett.
220	1503	Pius III.	235	1591	Innocenc IX.			Klemenc XI.
221	1503	Julij II.	236	1592	Klemenc VIII.	248	1700	Innocenc XIII.
						249	1721	
								XIX. létštotett.
								Pius VII.
								Leo XII.
								Pius VIII.
								Gregor XVI.
								Pius IX.
								Leo XIII.

Rozhladuj so!

Njedavno pišachu nowiny wo procesu, kiž je ščtyri sta hječ jednoho leta trač. Zapocza so leta 1490 a bu w auguscze 1889 stónčženy a to z tym, zo so stórbžnej stronje — praju stronje, pschetož stórbžnikaj samoj beshčaj wěšcže dawno zemřeloj — z dobrym jzjednashtej.

Tak dolhi proces je wěšcže zajimawy, tola znaju hišcže dlěšhi proces, kiž nic jeno ščtyri sta, tež nic ščtyri tysacy lět, ně, kiž hižo tak dolho traje, kaž swět sam. Tutón proces je so hižo w raju zapoczał, njeje hišcže stónčženy a budže hačž do sudnoho dnja tracž; mēnju proces žłóscže pschecziwo dobromu, žłoho nje-pschecžela pschecziwo Bohu, bluda pschecziwo wěrnoscži, čžmy pschecziwo swětku. W tutym procesu stej tež dvě stronje: žli jandželjo a žli ludžwo pschecziwo dobrym jandželam, dobrym čžłowjekam, pschecziwo Bohu.

Dwělonna wěc njeje, ščto w tutym wulkotnym a dolhim procesu dobudže: wěrnoscž dyrbi stónčžnje blud pschewinyč, runje laž swětko tež najčžemnišchu nóc rozjasnja. Se džě to samny Bóh, kiž je něhdy swětko šiworit prajicy: „Budž swětko“ a — „a wono bu“ a samny, kiž je wo sebi prajil: „Ja sym pučž, wěrnoscž a žiwjenjo.“ Žoho stowa wostanu wěčžnje. — Tola zajimawa a powučžaca wěc je, na tutón nimo měry wulki proces z krótka pohladáčž.

Jena strona je za dobre, druha za samu žłóscž za-horjena. Na tamnej stronje su wščitey dobri jandželjo, nawjednik druheje strony pač je žly duch sam. Wón njemóže hinač, dyrbi Bóha hidžicž, tohodla nima tež ani najmjeniščeje nadžije na wumóženjo, dofelž so nakazáčž njemóže. Žoho jenicžta radoščž — smē-li so to radoščž mjenowáčž — joho jenicžta radoščž je žle čžinicž a druhičž k žłomu zawjedowáčž. Tak je hižo přenjocho čžłowjeka zawjedł, tak čžini hišcže džensa: jeno zo je so tehdom do hada ščhował a potajkim

jeno žwěrcžca k swojomu zawjednistwu njewužitnje trjebač, džensnišči dženi pač ma tajkičž čžłowjekow na wubjekč, kiž jomu rady jačto zawjednicy ščuža, tak zo hada njetrjeba.

Wězo Šhrystus je žłoho ducha pschewinyč, ale jeno tón čžłowjek budže tež z Šhrystom nad žlym duchom dobywáčž, kiž z Šhrystom wojuje a z tamnej brónju derje wobšhadječž wě, kiž je jomu Šhrystus sam do rukow dač. Tutu brónju pač je Šhrystus swojej cyrkwi pschepodač, zo by ju swěrnje ščhowala, jomu dženi a nowyč wojowarjow najimala, kóždoho wo wozowanju roziwučžala a wščem tutu brónju do ruki dala. Tola brónju pač je wěrnoscž, kiž je Šhrystus wucžil a hnada, kiž je nam ze swojej swjatej krewwu zastužil. A tutej dvě njebieškej a tohodla dobyčžerškej bróni je Šhrystus jeno swojej cyrkwi zawostajil a tuta joho jenicžta cyrkej je našča swjata katholicka cyrkej. Žu móžemy potajkim z dobrym prawom duchownu brónjejnju mjenowáčž. Bjež džywa potajkim, zo je so cyła žłóscž žłoho nje-pschecžela a joho pschewinyčkow najbóle, haj smēny prajicž, jeno pschecziwo katholickej cyrkwi žłožika. A tutej žłóscži su wšče sředki prawe, dofelž za tutón najhórschi wot-pohlad je tež najhórschi a najnjekhmanišchi sředk runje dobrý doščž.

Najprēni pomocnicy žłoho ducha běchu hordži fari-zejowje a wot nich zawjedženy židowsti lud. We swojej hordboščži a zaslepjenoscži su swojoho samnoho a jenicžtoho wumóžnika na kichž pschibili, dofelž „njewědžachu, ščto čžinja“. Tak jara mjenujcy bē jich hižo wěčžny njepschecžel njesmjertnyč duchow pschewzał. Zo bē tomu wopravdže tak, za to rukuje nam swjate pišmo. A kač hušto nječžitamy wo wobhydženyč, kotrychž su Žžžus a joho japoščtožwo wumóhli? Ale wšča žłóscž a hidženjo bē podarmo. Šhrystowa cyrkej je runje tak njesmjertna, kaž jeje Bóžski žaložer sam. Šwi. Pētr drje a wščitey družu japoščtožwo — z wu-

wzaczóm swj. Zana — wumrěchu martrařku smjercz, ale na jich měřno stupichu romřey bamzoyo a biskopja. A jeje wuznawarjow bu džen a wjac, ale tež jeje nje-pscheczelow a najmócnischi mjez nimi bė romřke křezor-řtowo. Zawěřce su czeřczenym cžitarjam krawwne pšhe-řcžehanja romřkich křezorow mjenje bóle znate, ale toho- dła směm sebi dowolicz, trochu napomnicz, kať nimo- měry wulki a mócnj tutón nje-pscheczel katholicřke cyrkwyje bėřche.

Kať wulki romřki stat bė, móžemy sebi lėdma pšhed- stajicz. Cyty tehdóm znaty swět bė romřki, jich knjez- řtowo wupřchestrjewawřche so nad Europu, Aziju a Afriku a hdyž bė joho wobřah najwjetřchi, řkusřchěche cyka řyla wřchelacich krajow abo provincow ř romřsomu křezor- řtwej a mjez tutymi bė neťotražkuli tať wulka abo hiřchcze wjetřcha hać dženřniřcha řrancóřřta abo Němřka. A tute provincy bėchu derje zarjadowane a ze řre- dzihřczóm w Romje kručze zjednocžene. Pšhetož Ro- mjenjo bėchu tež hiřchcze za křezorow mudri a rozřladni statnicy, kiž so nic jeno na to wuřteřachu, sebi cyty swět podczřřnycz, ale runje tať derje tež na to, podczřřnjene ludy sebi řpřcheczelicz a řwěrne zdžeržecz. Wosebje řlawne pať bė romřke wójřto; jomu njebė řadyn nje- pšcheczel zrořcženy a hdyžkuli romřki wojať řtupi, tam bė tež romřke knježřtowo wobřrucžene. Romřki wojať bė runje tať zmužity kať wutrajny. A nad tutej cykej nje- řměrnje wulkej řtatnej mocu ze řwójim wubjernym za- řjadowanjom a nje-pschewinjomnym wójřtom rozřadowawřche jedyn jenicžki wjerčh, romřki křezor, kotromuž so bóřřke czeřcze wopokazowachu.

Šchto mějeřche potajkim nje-pscheczelřtowo tutoho naj- mócnisřchoho knježerja cyřkoho swěta pšchecziwo řwjatej cyrkwi na sebi, móžesh sebi neťk trochu myřlicz. A řři řta lėt su tuczi nje-pscheczeljo z wohnjom a z mjeczóm ze wřchěmi móžnymi cžwilemi řchěřcžanow pšchěřcžehali — a hlej, řhryřtus a joho cyrkěj doby nad řwójim najřurowiřchim nje-pscheczelom.

Řři řta lėt bė řchěřcžanřta wěra a jeje znamjo, znamjo řwjatoho řchřža, pōhanam pohorřchř, doniž sebi křezor Konřtantin řchřž za řwójju řhorřoj njeuwuzwoli a w tutym znamjenju řwójich nje-pscheczelow nje-pschewiny. Mjecz romřkich křezorow bu řřoncžnje tupy pšchěz wob- řtajnořcz řchěřcžanřkich martrarjow, tať zo móžesh Tertullian, řchěřcžanřř řřiřowaczel, piřacž: řymjo nowych řchěřcžanow je krew martrarjow. Tať řřonczi so přěni dořhi a krawwny termin wulkořo proceřa z dohycžóm wěrnosčje nade řžu, řchěřcžanřřke cyrkwyje nad najmó- niřchim pōhanřřkim řtatom.

Alle řrařchniřcha dyžli mjecz nje-pscheczelow bė leřcz bľudarjow: bė-li mjecz jeno jednolitych wuznawarjow raniť, raniť bľud wuznacžo same, bė-li mjecz jeno wosobny trjedřil, trjedři bľud wěc řamu; bė-li krawwne pšchěřcžė- hanjo pšhed wucžbu řtejo wostało, hrozěřche bľud tutu wucžbu řamu zničicž a nic jeno řchěřcžanow, ale řchěřcžanřřtowo řřaczč. Najřrařchniřchi bľud wucžěřche

Arius z Alexandrije w Africy, kotryž bóřřku naturu nařchoho řbōžniku přeřeřche. Wězo z tym bė řchěřcžanřřta wěrnosč řama dořpōlnje zapřeta. Řřžo tohodla bė Řřiwowy bľud nimoměry řrařchny, a, řchtož bė najřhorřche, joho wucžba zo tať rozřchěři, zo bė w řwójim cžaju řnadž wjac arianow hać katholicřkom. A hlej! hdy je ř Arius a joho wuznawarjo? — řeno řtawizny hiřchcze wo nim powjedaja, hewať je joho mjeno a joho wucžba dořpōlnje zabyta. Řhryřtowa wucžba pať je hiřchcze dženřa njeřranjena w katholicřkej cyrkwi, pšhetož „helfře mocy jeje nje-pschewinu!“

Potom mějeřche dře cyrkěj dořho měr pšhed zwonkow- nymi nje-pscheczelemi, ale ji nařta nowy znutřřtowany nje- pšcheczel, hiřchcze hōřřchi dyžli Romřey křezorojo a Arius — mēnju řimkofcz jeje řamřnych džeczi a wu- znawarjow. A tuteje řimkofcze wjedžachu nje-pscheczeljo wužicž, zo bychu so do cžřřcze znutřřtowanych naležnořczóm řwjateje cyrkwyje mēřcheli, jeje prawa na řo řtorhli a tať ju řamu pocžřřchcželi a řřoncžnje zničřli. řu řtany řamž řwjaty řřehor VII., wozjewi řwětej wěrnosč a pšchřwowe řwětněj mocy, křezorej řendriřkej IV., wōjnu, řaťjeřčje hiřchcze řwět widžal njebė. Wězo řeju brōň bė cžřřcze wřchelata: řamž mějeřche prawo, ale řkoro řanoho wójřta, křezor mějeřche wězo řwětnu mōc a wójřto, ale řanoho prawa. A tež tuto wulřtne wōjowanjo prawa a wěrnosčje pšchecziwo řchřiwdže a bľudej řřonczi řo z dohycžóm řwjateje cyrkwyje nad jeje nje-pscheczelom. A najřřerje řo njemřlimy, hdyž přajimy, zo bė naj- řerřřchi cžas řchěřcžanřřtoho řiwjenja a wědomosčje z wulkeřo džela řrařny přōd tutořo „řkulturnoho wōjo- wanja“ w řředžnym wěku. řamž řřehor wumřje dře we wuhnanřřtwe, přajicy: „řubowať řym řprawnořcz a hidžř řym njeřprawdu, tohodla mřeju we wuhnanřřtwe“ ale bė-li tež wuznawar wěrnosčje a řakřtowať řpraw- nosčje wumřjel, wěrnosč a řprawnořcz njebėřchřtaj z nim wumřjeřoj, ale dohwyřchřtaj džen a dořpōlniřch nad bľudom a njeřprawnořczju.

Z tutořo řara řřōtkoho rozřřlada po řanđženyřch cžajach móžesh tola řnadnje řpōznacž, zo je řty nje- pšcheczel we wřchěř cžajach pšchecziwo řwjatej katholicřkej cyrkwi wōjowať, wězo na wřchelatore wawřnjjo. A to dyrřbimy pšchřdacž, wōn wřchě řřēdři derje znaje a wu- řchřřitnje naložuje. A řaťřich řřēdřkow je w nařřim cžaju wjele wjac dyžli přjedy. řpomınam jeno na cžřřchč řřihow a nowin, na řeleznicu, řelegraf, řpōř a wřchě řřēdři, kiž wobřřhad mjez ľudami woložuja. řtat je řo zwiřřřcha řchěřcžanřřřwa wotřřjel a haćřrunje wudawa, zo hče napřchecžo wřchěm wuznacžam řprawny bycz, je to tola řřa, dořelž: „řchřtož njeje za mnje, řōn je pšhe- cziwo mi.“

řo móžemy hnydom pōznacž, hdyž na řanđžene ľeto z řřōřka pohľadamy.

ř řrancóřřkej řwjeczachu řtolėtne wopomnjeczo wulkeje řevolucije, kiž řo l. 1789 řapocža. řo řrawom dyrřbjeřche řevolucija wřchěř wuřwobodžicž, woprawdže

pač je vschěd do motroczkow pschēmjenika. Kral a joho knježstwo zničičku a za to buchu sami najhóršchi tyranajo, prawoho Boha a wěru do njoho teptachu z nohomaj, za to modlachu so zlósczi a njechmanstwam. Wězo to přeni, kiž hcychu statne zarjadowanjo pschēmjenicz, hcyli njeisu, ale, hdyž je so kamjen z hory kulecž počal, potom je njesnadna wěc, jón dodžerzecz. Sčtož dowola, zo móže kóždy Boha a Boži zakon začpěwacz, kač hce sebi tón žadacz, zo dyrbyja čłowjeka a čłowjeste zakonje čžezčicz?! —

Hdyž so wěra do Boha zhubiwa, tam zhubiwa so tež swědomje a pschēd čłowjekom bjez swědomja su sebi žiwjenja mjenje wěsty dychli pschēd hčódnym lawom, kiž hce cze roztorhacz. Tohodla džělaja wschitcy revolucio- narojo na to, zo bychu wěru a swědomjo zničili. Zeno tak hodži so wujasnič, zo w nimale wschěd liberalnych nowinacž słowo hřech abo swědomjo podarmo pytašč.

Kublanjo swědomja je naj- wažnišče, ale bjez nabožni- stwa njemóžne; tohodla su wosebje w Francóžskej nabož- ništvo ze šhule wupokazali. — W Parizu je wulka wu- stajenica. Inženěr Eiffel je tam ze železa wěžu natwaril, kiž je něhdže 500 tohczji wyšoka, potajkim snadž pjecz křóž wyšchšcha hacž Šhřóščanřka. — Hewak tam ničžo wažne so stało njeje, hřiba zo su póšfer wunamakařli, kiž so njeřuri a njeprařka. To su tež z křótka w Němřkej do- konjeli. Čěpje pač by bylo, hdy by šchto šřědł wunamakař, zo z cyla póšfera trjebali nje- bychmy. Po prawym je tu- tón šřědł znaty a řeka měř. Ale Tola wo tym močcu dale piřacz, wschacł bč žařidžene lěto wo- prawdže měř.

W Americy maja nowoho prezidentu, kiž Harrison řeka. Sčtož pač je wosebje nam wažne, su tam we Washingtonje nowu katoliřku uniberřitu abo wulku řhulu založili, tak zo maju jich něř hižo ři. W řewjerneje Americy ma katoliřka cyřkej najwjacny swobody a toho- dla so tež džěn a řeniřchó wuwiva.

W Němřkej traje tajne kulturne wojowanjo dale. Ale katolikiřojo su so tež w tutym lěcže zmužicže a wuschitkuje wobarali. Wosebje pač so w Bajerřkej katolikiřojo mčnjenje hřibaja a je wscha nadžija, zo tam cyřkej řkóncznje dobudže. — W Šchwajcarřkej založi so nowa katoliřka uniberřita w Freiburku. — Najnježbo-

žowniřcha bč Rakuřka. Rakuřki řkónczprync Rudolf je sebi sam žiwjenje wzał. Njemóžemy-li joho zamořwicž, řměmy tola najwjetřchju winu joho wopacznomu wo- cžehnjenju pschipiwowacz. Joho wučerjo bčchu řkoro jeno njewěřimi profesorojo a cži, kiž bčchu řtajnje wořkoro njoho, njebčchu ničžo řhmanřski. Tutón krasnje wob- darjeny prync bu wopor tamnoho liberalnoho knježenja, kiž je w Rakuřkej wjele dobroho řkazyř: abo zadžeržak. Najřterje pač změje tuta řrudna řmjerč hewak tak na- dobnoho prynca tón dobry řčžehwř, zo řkóncznje tola do toho pschidnu, zo tak wostacz njemóže. Z naj- mjenřcha je so řóřřchto wyřokich zastořnřstwom dobrym katolikam pschepodařo. — We Winje bč tež zřhroma- dzijna rakuřkich katolikow, kiž změje zawěřče dobre řřody. Zo su w Čžechach radikalni Wřkódocžěřcha pschi wóřbach wjele pschidobylři, je zřě, ale najřterje jich knjež- řtvo jara dořho tracz nje- budže.

W Italskej su swobodni murjerjo, tuczi zasařli nje- pschecželjjo katoliřskeje cyřkweje, řwj. wóřcej wulku řchidnu a njewurjeknitu řrudobu pschi- hotowali. Su mjenujcy na měřtnje, na kotřej řwj. wóřce ze swojoho wobhydlenja widži, pomnik řtajili Žurdanej Bru- nonovej, kiž bu něhdy řwojeje njewěry, řłudnyř wučžbow a njeřhmanoho žiwjenja dla ř řmjerčzi wotřudženy a řpa- leny, kač bč sebi po řehdom- niřchich zakonjach dořřoknje za- řkuzil. Wč džě to njeřkničžom- niř zwonka a znutřka, tak zo joho niřdže, tež w ewangel- řkich měřtach, cžerřpjeli njeřřu.

Swjaty wóř hcyřche tohodla a wosebje, dokelž džěn wote dnja wojna hřožěřche, řkom wopuschčicz. Tola to wuwjedł njeje. Wězo we řtaczje, kotřž maju joho najhórřchi njeřpschecželjjo w rucy, nje- móže sebi wěřty byč.

W žařidženyř lěcže je so wjac hacž hdy přjedy wo Africy piřařo a rycžarō. Tam mjenujcy žadławi Ara- bojo lěto wot řeta na 2 milionaj čřornuchow řkóncuja a řnadž pjaty džěl tuteju milionow do řurowoho wotrocžřtwa pschēdawaja. Njemóžemy wo jednóřlinnyř hřóžbnyř řkutkach a mordařřtwach piřacz, ale tu pró- řřtwu dyrbimy wuprajicž, zo bychu wschitcy řwoje pje- nježne pschinoschki ařřikřim towarřřtwam řwěru pschepo- dawali a tak pomhali, tutón wboři lud wumóžicž. — Wězo budže pschecžiwō tutym njeřkrajnikam mjecz a řřělba wažne řłowo rycžerč a němřki řejřman Wiřmann

Kral Albert.

je hižo tójščto pšhecziwo nim dokonjal, ale doniž tam kšhejczanjstvo njebudže, njebudže tež wotrocztwa kónca. Ze-li potajkim žadyn skutk dobry a podpjeranja hódny, mišjonstwo w Africy zawěseže.

Wo Afiji hču lěta mjelczecz a so nětk radščo domoj wrócizk. Saffa je lěta žadny a wulkotny jubilej swjećizka. Bě 800 lět so minyło, zo su knjezerjo: marthrabjo, wójwodojo, kšurwjetchojo a nětk kralojo z Wettinškeje swójbje (rodu) nad Saffkej knjezicz pozčeli. Nočten a njemóžu dołhoho nastawka wo tym pišacz, jeno to njed „Krajan“ hiščeje junu praji, zo ju so tež Serbjo doštójnje a wulkotnje pšči jubileju w Drježdžanach wobdžělili a swojich pyschnych kšičerjow a krasny serbski kwas do Drježdžan poštali. A pšči cyłym wulkim swjedženiskim czahu, kajtohož je swět lědma hdy widžal, ju so tež Serbjo wofeje wščem, najbóle pak swojomu lubowanomu kralej a joho nadobnej mandželskej nimo měry spodobali. Njeh sebi tola, ščtóz móže, rjany wobraz, kiž je tele dny w Budyščinje fotograf zhotowił, kupi. Budže to hiščeje džeczom a džeczidžeczom rjane wopomnječo tamnych njezapomnitnych swjatoczných dnjow.

Četušči „Pošok“ pak, kiž je mjele wo tym pišal, dyrhja sebi wščitny kšowacz. Nětk móht po prawom zas na pomazkace rubiščka spomnicž, ale myslu sebi, zo su tola hižo zas bóle k čzečzi pšhišče, dyžli prjedy. Wězo budža lěta czitarjo něščto parowacz, mjenujcy někotre žorty. Tola dokelž su czasy tak zrudne, dokelž sym swój nastawk tak kšutnje započal a dokelž su hižo druzi spisowaczelšo došč žortnych wětkow do tejele protyki napíšali, njed lěta tak wostanje.

Tež w zańdženym lěče bě mjele wojowanja a bėdženja za wěrnoscž, swobodu a sprawnoscž a runje tak budže tež w nowym lěče. Tamny proces, wo kotrymž sym na spoczatku ryczal, traje a budže dale tracž. Nascha wěc je, zo, ščtóz so nam hodži, dobru wěc podpjeramy ze sšowom, ze skutkom a z modlenjom. Dnyčmy za swoju dobru wěc, czitajmy jeno dobre, wofeje serbske kniži a nowiny, dawajmy pjenjezy jeno na wužitne wěcy, kiž su kšholskim Serbam spomožne. Potom směmy so lěpšich czasow a dobroho zbóžnoho kónca nadžijecz.

J. L.

Zwarnuj cze Bóh l'by Ruhez.

Na prusskich mjeczach njedaloko Hollandštoho městaczka Venlo wije so po dalokich runinach železnica, kotraž wot Hamburka do Pariza wjedže. Tam pšči železnicy měšesche pšhed někotrymi lětami muž, z mjenom Hilge swoju službu hako stražnik. Hilge měšesche hewal w blizkej wšy swój statok, w kotrymž joho žona a synk byblešchtaj. Dokelž pak dyrbjesche železnu drohu wobhladacz, bě z wjetšcha w malej kšezcy, kotraž bě pšči železnicy natwarjena. — Blizko pšči teje kšezcy bě poboczna železna kolija, na kotrejž tši wozy ze wšhelakimi tworami stejadu. — Tele tši wozy měšesche

Hilge sobu wobkedžbowacz. — Tu pšhińdže něhdy muž k stražnikaj železnicy a wabjesche joho k tomu, zo by w nocy z nim te tši wozy wobkradnył. — Hilge, dobry kšholic, wotpokaza tohole muža, kotrohož hako picžka hewal hižo znajesche.

Popołdnju pšhinjese Hilgzy joho žona jěšč a po wobjedže wuczinišchtaj mjez sobu, zo mjeczor jeju hólczk nanaj do kšezki mjeczor a kšofej pšhinjese. Pšči rozenđenju praji žónka: „Zwarnuj cze Bóh!“

Mjuz tym pak bě wotpokazany paduch so k druhomu muzej podal, kotryž bě hižo prjedy wšhelake padušchtwa wobeschoł a blěšči čas w kšódže sedžal. Ludžo joho „pakosčaka“ mjenowachu. Tónle muž bě jara slyny a wuščitny w kradnjenu.

Z tymle paduchom zrycza so palencowy Fryca, kotryž bě prjedy pola Hilgi pobnył, tak mohtoj tam wozy wurubicž, kiž na pobocznej koliji železnicy stejadu. Blizko pola kšezki, na korejž Hilge byblešče, dželi so železnica na pobocznu koliju. — Pšči bliženju czaha dyrbjesche Hilge kruč kšěnow zběhnyčž, zo by czah na prawej čěri zwoštal.

Wjeczorna čěmnoscž pšhitrywafche hižo cyłu krajinu. Z wulkej žadoscžu czakafche stražnik železnicy na swojoho synka, kotryž dyrbjesche jomu mjeczor pšhinjescž, tola pšhocy podarmo. — Nutškwona bojoscž Hilgu pšchwza. Hdyž bėšče hižo tak czma, zo njemóžesche ze swojeje kšezki kšoch wozow wjacy widžecz, zaswěčzi swěcu, tykny ju do latarnje a powšny zaswěčzenu latarnju na jedyn z kšoch wozow, zo by pytnył, hacž so padušči do nich njelamaja. Lědom bě Hilge to dokonjal a zasy do kšezki so wrócizk, bu žady hrabnjeny a wot slynych rukow ze zwjazkom wuwjazany a k zemi czisnjeny. — Hilge wofasche z cylej kšiji wo pomoc. Tola kšěte tykny jedyn teju rubježnikow, kiž bėšchtaj joho nadpadnyłoj, jomu rubiščko do huby, tak zo wjacy wofacz njemóžesche. Hilge spózna jenoho teju mužow, kotryž bě palencowy Fryca, druhoho tak derje njepózna, pšhetož bėšče sebi ze sazami woblicžo czorne ščinič. To bėšče Pakosčak. Tajle dwaj muzej z nowymi zwjazkami stražnika na nohomaj a rukomaj tak kručze zwjazaschtaj, zo so hibacz njemóžesche.

Nětk so rubježnikaj k tym kšom wozam daschtaj, zo byšchtaj je wuprózdnitok. Jedyn paduch, Pakosčak, měšesche klucže, ditriči a druge wěcy sobu, zo by zamki woczinjaj. Palencowy Fryca pak bě karu sobu pšhitwježł, zo by do njeje kradnjene wěcy tykal. Z wulkej spěšchnoscžu wurubišchtaj rubježnikaj wozy. Hdyž bėšchtaj to dokonjatoj, wjezesche Fryca kradnjene wěcy prjecž do kšow, zo by je tam zahrjebał, Pakosčak pak začini zasy wozy a džěšče potom k zwjazanomu Hilgzy. Wza wobohoho stražnika, donjese joho blizko kšom wozam, položzi joho na kšěny a zwjazka joho z nohomaj a rukomaj na železnu čěč.

Za ščtworcž hodžiny dyrbjesche železniski czah pšhi-jecz. Ale tak so Hilge stróži, hdyž widžesche, tak

Pafoščjał wuhibku pšchěstaji, zo dyrbjěšče nócny cžah do poboczneje kolije zajěcž, joho rozmjascž a tši wozy roztorhacž. Z djabofskim smjeczom pohladny Pafoščjał na zwjazanoho Hilgu prajicy: „Zwarnuj cže Bóh“ a wotěndže.

Surowe mysle pšchěwzachu na šchěny zwjazanoho stražnika. Widžěšče, kač za krótki cžas joho cžěto koleśa lokomotivy rozmjatu a kač dyrbi joho duścha pšchěd Bóži sudny stol stupicž. Měrczin Hilge pšchihotowa so na smjercž, wubudži dospołnu želnoścž nad wśchěmi hrěchami swojoho žiwjenja a modleśhe so, swoju duśchu Bóhu Knjezej porucžejo. — Tu zaślyśha Hilge z daloka ťyćenjo paru bližacoho so cžaha, zaślyśha wrjeśfotanjo wozom. Hižo wuhlada dvě cžetwjenej latarni bližaceje so lokomotivy, kač žehliwej woczi žadławeje zmijicy.

Tu zaślyśha na šchěny zwjazany stražnik wołanjo swojeje mandželśkeje. Chcnyśhe wotmołwicz, ale nje-móžěšče. Hólczk bė prjedy ťšhorjek, kotryž dyrbjěšče nanaj jěścž pšchinjěścž, tohodla pšchindže žona ťama. Hdyž žona wotmołwjenja njeślyśheśhe, bu ťtyfknuta a dokelž widžěšče, zo železniczny cžah so bliži, ťežeže za zwjazkom, kotryž na žerdži wiśaśhe, na kotrejž signal dawachu.

Wědom bė so to ťtało, počža cžah pomhaścho jěcž a zaťa ťštyrcyczi krocželi pšchěd kžěžku. Wjedžet cžaha ťkoczi z woza a bėžěśhe k žonje. Nětko ťpóźna maśchinista, zo je wuhibka wopacjnje ťajena a kaśke nježbožo mohło naťacž, jeli zo njeby prjedy cžah zaťał. Wuhibka so do praweje kolije zaťtaji. ťužowni železnicy namařachu na šchěny zwjazanoho Hilgu. Hdyž bėchu zwjazki wot-wjazali, dyrbjachu joho wotnjěścž, dokelž bė do womorow padnył. Hilge zaśly ť sebi pšchindže, hdyž bėchu jomu z rumom cžolo myli a wino do huby ťapacž dali. Nětk powjedacše ťražnik wśchitko a móžěšče teč ženoho žłóťnika mjenowacž. Žłóťnikaj buśhtaj popad-njenaj a wotšudženaj. Hiśheče dženśniśki džen žaťtawa Hilge swoju ťlužbu, tola ťu wlośy młodooho muža ťchědžiwě. To pač joho pšchecy na to napomina, zo dyrbi Bóhu Knjezej so dowěricž a jomu z wutrobu ťlužicž.

Za ťym tola dobył.

W Czobanecach mějachu rjanu korcžmicžku. Korcžmař Erofa bė wjeśola ťhtuka a wědžěśhe swojich hośczi hačž na najlěpje zabawjecž. Z rědka miny so džen, zo njeby toho abo tamnoho k lěpśchomu poměł; ale ničto so tohodla na njoho njezožnėwa.

Wjeśoloho korcžmarja maja teč wjeśeli ludžo rad, bjez džiwa, zo ťtudencža pilnje do Czobanśkeje korcžmy kžodzachu a so nad Erofowymi žortami radowachu. Tola to jich druhdy kuśł mjerzaśhe, zo so korcžmař runje pšchěd nimi pšchecy kžwaleśhe, zo joho hiśheče

ničto za blazna poměł njeje a zo teč ťtudencža mudriśhi njeśu hačž wón.

Něhdy dopołdnja bėśhe korcžma nimale próždna. Tjo ťtudencža, kiž zady w kucžiku hromadže ťedžachu, bėchu jeničcy hoścjo. Woni mějachu něśho jara wažne mjez sobu muradžowacž a dženśa na korcžmarja ani nježiwachu. Tón pač jim cžim bóle pšchě-poťtuhaśhe.

„To je faktum“, powědaśhe jedyn ze ťtudencow dale. „Šylora je pšchěhrał a swoje 10 ťchěśnakow za-ptaćicž dyrbjal. Wón žane ťhtwórčž hodžiny wutrał njeje, zo by pšchěd cžasnikom ťtojo kač mačawka z jednoho bofa na druhi so cžumpał a pšchi tym »tu so bimba, tam so bimba« powjedał.“

„To by tola khort njebył!“, mēnjěśhe korcžmař, „to hcu ja poł hodžiny dołho cžinicž.“

„Za 15 ťchěśnakow ťadžu“, rjekny ťtudent, „zo to njeđokonjecze.“

„A ja pjatnacze, zo to dokonjam“, znapschecžiwí Erofa.

Tač so ťta. Róždy swoje 15 ťchěśnakow na blido ťadži. Korcžmař pač ťtupi so pšchěd cžasnik, cžumpaśhe so z mačawku z jenoho bofa na druhi a powědaśhe: „tu so bimba, tam so bimba“. ťtudencža počžachu jomu klubu rycžecž. Ale wón so njeda zamylić a ťpěwaśhe swoje „tu so bimba, tam so bimba“ dale. Nětko ťchmórnychu ťtudencža naťadžane pjēnjězy do kaśpy, wzachu kij a kłobuk a džěchu swoje pućze. Tón pač pšchi sebi myśleśhe: „Cžitcže ťštož hcēcze, mje njezamylcže, w prawym cžaju so hižo zaśly wrócicže“, a powědaśhe swoje „tu so bimba, tam so bimba“ dale.

Za kšwilu zaťtupi korcžmařka. „Ty mój lubiśhi! mužo, ťšto tola cžiniśch?“

Ale muž cžumpaśhe so dale a wotmołwěśhe ji: „tu so bimba, tam so bimba“.

„Mój pomhaj tola!“ zaśchicža wboha žona, a kžwataśhe po lėkarja, pšchěwědčžena, zo je muž žblaznik. Wjez tym počžachu so ludžo do korcžmy hnacž a nje-móžachu so korcžmarjomu bimbanju dodžiwacž. Wórzny wróczi so korcžmařka z lėkarjom. Erofa bėžěśhe jimaj wjeśele napšchecžo: „Za ťym dobył! Poł hodžiny je nimo! Suč!“

„Haj, haj, luby pšchecželo, nětk pónđžěśch kuśł do kžoza“, radžěśhe lėkar joho za ruku pšchimmnyśhi.

„Za dže ťym tola dobył, to by tola khort njebył!“

„Haj wschaf haj, ale nětko so lehn“, poruczesche lékař. Z pomocu někotrych pschitomnych ležesche našch Groka bórzny we kožu. Ale tež tu wón hišće pschi swojim „ja sym tola dobył“ wošta, sčtož jomu ničtó dorozymičž njemóžesche. Šakle nazajtra so wěc wujasni k powšchitkownomu wjeselu.

Sylny duch.

Zawěsće sy hižo wo sylnych duchach slyšchal, njejsy-li hižo z jennym powjedał. Měnju mjenujcy człowjeka, kotryž so ničzoho njeboji, ani Boha ani djabola ani hele. Tajkich ludži nadeńdžemy w našchim čzasu z čyrjódami we wschěch futach zemje. Ale njemyšli sebi, zo čzile ludžo do ničzoho njewěrja, kaž wudawaja. Pschetož tajcy ludžo maja sylnišču wěru do hele, dylžli ty; haj woni wěrja ale — kaž žy duch — z tšchepotanjom. Dyrbi tajki sylny duch n. psch. w nocy pschěz pohrjebnišćežo hieč, wozmjje nožy pod pažu a nóżkuje, zo smuha za nim dže; abo hdyž wón pschi smjertnym kožu jenoho swojoho runjecža stoji a widži, kak so tutón bėdži, čjeknje z bojošću. Hlej kajtu sylnu wěru ma sylny duch do pschiwěrkow, do sčerjenjow a pschėdznamjenjow; kak wczipnje a strachoczijwje poska na duschface žony, na kładžerki šhartow a wěšćežerki! Žwontkownje drje je wufměšča, ale znutškwownje tšchepota a poczti so ze strachom, hdyž je jomu njezbožo wěšćežene.

W Parizu bėšče něhdy tež tajki sylny duch. Wón mějesche sotru, kotraž so z wěšćežerku znajesche. Duž dyrbjesche joho k njej dowjesč, zo by jeje „šhumšchtu“ zanicžik. Šotra ze swojim bratrom džešče. Wěšćežerka pač hižo muža a joho pschėdewzaczjo znajesche. Tohodla wona k sotje džešče: „Wem, sčto mi wjedžecze. Wašč bratr dže moju móc zanicžicž; zalutuju pač jomu tu prócu z tym, zo mjelcžu.“ Sylny duch wotmołwi: „Dokelž mi ničzo prajicž nimacze.“ — „Wona pač: „Nježadajcze sebi, wotemnje něšćto žhonicž; pschetož dyrbjala Wam wěcy wozjendicž, kiž Wam njebydhu lube byše.“ — Sylny duch: „Njeboju so ničzoho; šcže we mni wczipnosč wubudžili a bych prosyl, zo byšćež ju nětk tež spokožili!“ — Žona: „Šćto byšćež činili, hdyž Wam praju, zo za tši dny šchoricze a hač na šchromu žiwjenja štipicze?“ — Sylny muž: „Potajkim hišćež tola njewumru?“ — „Ja za ničzo njerukuju. Na waščim měšcže bych wotkazanje činila a so ze šwj. šakramentami na pučž do wěcznosčje pschihotowala!“

— Sylny duch na tajke šłowa kėdžbujo poschuchasche. Žebra wschě moxy, zo by so wufmjal a praji: „Džakuju so za dobru radu so nadžijejo, zo jeje njepotrjebam. Pschi swojej strowosčzi a we swojej starobje njetrjebam hišćež na testament a smjercž myslicž. Za tši dny pschińdu zasy k Wam, zo byšćež swoje kž ze šamsnymaj woczomaj widžala! — Šotra bėšče bratrowe duchowne wojowanjo derje pytnyla a pytasche ze wschěmi možnymi šredkami joho myšle rozpjerschicž. Pschi wschelakich wjeselach a dželach bėšchtaj so dwaj dnaj pominyłoj a tšeczi wjeczor hižo so pschiblizik. Šacž hłuboko do nocy kėdžesche wjesole towarštwu za blidom a sylny duch bėšče pschewzaty wot wjesolosčje a tež hišćež wot njeměra; mjelcžo so hižo na dobycžo wjeselėsche, ale njebėšče hišćež tola postajeny čas nimo. Čžafnik bijesche. — „Połnóc!“ zawoła wón z radošću. — „Šakle w jednaczič!“ wotmołwi druhi. Pschi tutym jenicžkim šłowje padže sylny duch do womory.

Wěšćežerka bėšče potajkim došpolnje prawje mēla. Muž bē na smjercž hotowy, njeby-li joho lékař wumožik. Tutón tež na joho duchn škutkowasche kaž tamna kuzłaricža. Hdyž mjenujcy šhory k sebi pschińdže, prajesche jomu lékař: „Kntježe, Wašča njewěra dyrbjesche so poškostacz. Znajuju tamnu žonu jara derje; (hačž runjež jeje ani ženje wuhladał ani ničzo wo njej slyšchal njebe) mamoj jene a tosame powołanjo. Wona je Wam wěšćežila, ale nic zo wumrjecze. Žmėrujicze so tohodla; pschetož ja Wam wěšćež, zo budžecze zasy strowi, a zo wysoku štarobu docpėjecze; wšchitkich swojich znatych budžecze k rowu pschewodžecž!“ — Wot toho čžasa je tamny rozšwětleny duch strowy po čžele, ale powjeda cyłomu šwětej, zo wschěch człowjekow pschėžiwu.

Tajku móc maja myslicžki, kiž sebi kručže do hlowny štajicš! Pschėdštajej sebi mojedla prawje žiwje, zo we twojej hróžni abo we jennym lešu ščeri, a tebje zawěšcže ščeri, hdyž tam pschińdžesč a sebi na to myšlicš. Ludžo pač wěrja, zo wěšćežerki do pschihoda widža; tola hlej, njemóžesche tamny lékař runje tak derje wěšćežicž, hačo tamna žona?

Blizke widženjo.

Bohaty bur mějesche jenicžku džowczicžku, kotraž mějesche blizke widženjo. Šyn bohatoho najenka dchšče so rady z njej woženicž. Ludžo pač jomu wotradžowachu, dokelž ju njeby do hospodarjenja trjebacz mołk. Tohodla sebi wón wotmyšli, junu tu hołcu prawje

wobkędzbowacz, hacz je to wërno. Wona pak tole zhoni. Duż tykny schitu jehlu do brózných wrotow. Hdyž běšče mlódbenc na bjesadu pschischoł, pschewodzesche joho hacz psched khezju. Na jene dobo czinjeseche, kaž by jehlu we wrotach wuhladała a zawoła: „Schto je tola schitu jehlu tamle do brózných wrotow tyknył!“ Hnydom bėžeseche po nju. Pschi tym pak so zabėža do woła, kiz bė we srjedz dwora do woza zapshchjny, a czijcze změrom stejo wošta.

Wschelcizny.

* Čzasto nadenđjemy narody, kotrež so tež w našich časach „humanity“ (czowjiskosče) z tyranstwom dzeržecž pytaja z tym, zo pódla sebje druhoho luda a rycze czerpjecz nochcedža. To je moraliske, abo tyranstwo bóle po duchu. Tajkoho dla sczini něchtó wujmėšchacu poznamku, kiz bė po Dalmatiskej puczowal. Tam su mjenujcy wschė wukazy a zakazy wot policije w madžarskej ryczi wozjewjene. Tohodla měni puczowar: „Tu zda so, zo dyrbja jeno Madžarow wot zloho wottraschecž.

* Dobraj pscheczelaj běschaj něhdže lekar a lekar-nik (haptnykar). Lekar-nik bė pscheczel ptaczkow, mějesche jich wjele a mjz druhimi tež pocpulu. Ta lubjesche so tež lekarzej, a kóždy ras, hdyž k lekar-nikej na bjesadu pschińdže, zebresche wo nju, tón pak nanihdy joho proštwy njedopjelni. Něhdy pak, hdyž lekar lekar-nika kaž pschecy, zasly z tym postrowi: „Alle pschecželo, tu pocpulu mohł mi tola dacž —“, wotmołwi lekar-nik: „Dobre, twojoho zebrenja sym syty: te zwěrjajtko czi pofčelju“. Pocpulaca kletka je kaž wėdome, z cyła, kaž mała kščińka, jenož na jednej stronje ma wotewrjeny mały altan, wobdaty z kšycžku, hdžez ptaczł pschińdže, hce-li špėwacz. Tajku došta tež knjež lekar. Zandžechu jedyn dwaj tsi a wjacu dnjow, ale pocpula nješpėwasche a so njepokaza. Lekar rozhněwany wottorhny durczka a won wuskoczi — wulka mysch! — „Čzajaj, mój kerlicžka, to njezarunane njewostanje“, swarjesche lekar na lekar-nika. Za něšchtó čzasa, bė rjany džen, pschińdže lekar k lekar-nikej: „Nó, kał mėnišch, njechamoj so pschekhodžicž?“ „Sym sobu“, wotmołwi tón, a džěschaj. Dacy po puczju škorjesche lekar, zo je jeho pos škusal. „Ty wěsch“, džěšče k lekar-nikej, „zo tak bojazny njeslym, ale hróžbne je tola, hdyž mi na myšle leže, zo sym wot skazenocho psa škusany.“ So postročiwšchi woczi wuwalejo stupi lekar-nik něotre kroczele do boka; waschnjo tuteje khorosče je džě jomu znate. Za kšwilu šydžěschaj so hromadže na kawku. Tu na jene dobo pocžadju so lekarzej wschė žily špinacz, wuwalowasche woczi a zacža rucy, a žalostnje woblicžo sczahujo schčěresjesche ze zubami. Špěšchnje wotškoczi lekar-nik; wėdžesche, zo so skazeny wody boji; bėžesche k hatkej srjedž promenadow a lekar za nim, a w škotu

škoczi do njoho, do wody. Lekar to widžo praji: „Tak je dobre, něk poj zasly won; to bė za tu pocpulu.“

* Moric Warner bė znaty mordar a skónczi swoje žiwjenje na schibjenicy w Zaffersonje w Americy lėta 1888. Palenc bė wina, zo bu tajki žłóstnik. Šizo na schibjenicy stojo prošesche wo dowolnosčž, zo šmė k pschitomnomu ludej porčecž, schtož so tež sta. Wón praji: „Wot jenocho njepoččiwoho šrėdka khwatač k druhomu, zo mohł swoje naloženje k palencej spokojicž. Tohodla buch paduch a mordar. Něk widžicze, kał daloko sym došchł. — Zenož to čhu Wam hišcže prajicž: njech kóždy z was, prjedy hacž schlėncju palenca k hubje zastaji, njech do njeje pohlada, njewohlada-li tam na dnje schtryk.“ — Nic kóždy wopitc je tajki „schibjenicny schtryk“, ale skoro kóždy sebi žiwjenje pschitročšča a je swojej šwójbje rubježnik. Kóždy, schtož wjele palenca pije a praji, zo je jomu strowy, kaž so to čzasto stawa, tón škutkowanja palenca hišcže njeznaje. Palenc w čtrowjecžem čšele je kaž prudko: bóle je napinjeseč a z wšěšchej mocu wone wotrazy, ale čzascžišcho je tak napinasč a prjedy swoju pružnosč pschisadži. — Čzascžišcho z palencom swoje čžuly (macy) napinasč a prjedy czi došřuža.

* Železnicy su nětkle po cyhym šwěcže, tež pod morjom hcedža jenu twaricž mjz Francóšskej a Šendželskej. Hdyž budže železnica ze zemje do skónca natwarjena — nětkle hišcže ničtó wo dowolnosčž žadal njeje — budže so po něčzišchej płaciznje za biljet drugeje kšasy dyrhjecž 10 milionow marlow zapłacizč.

* Sixtus V., l. 1521 w italskej wsy rodženy, běšče šyn křudoho džětakčerja. Pschi šwj. kšcženičy běšče mjeno Felix dostał. Felix njemóžesche, hdyž běšče hižo džewjecž lėt stary, ani čžitacz ani pišacz, ale běšče to rady nawuknył. Hdyž něhdy wjesne šwinje pašesche, wuhlada wbošymniča, kiz běšče pucz žmylit. Felix bėžesche k njomu, zo by joho zasly na prawy pucz pokazal; pschi tej škladnosčži namołwi so jomu hólčec za šlužownika, za kajkohož joho Pater čjim radšcho pschiwža, dokelž so jomu tutón na swoje lėta jara rozomny ždasche. Hdyž so joho mnich woprašča, hacž suano by rady mnich byčž čcył, wotmołwi jomu hólčec jara wjesoty: z wutroby rady. — Do kšóštra pschisčedschi doby sebi mały Felix bórzy lubosčž wšchitkich duchowných ze swojim zadžerženjom a ze swojimi duchownými darami. Pater bjerjesche joho nětko do swojeje štwicžki a nawuczi joho za krotki čas čžitacz a pišacz. Hdyž běšče pjatnacže lėt, bu mnich a w 44. lécže swojeje staroby general swojoho rjadu, bórzy po tym kardinal a w 64. lécže skóncžnje bamž.

Na wubjert.

1. Swětowe prawo. Nichto njezměje čjesće, njemóže-li čjesćić.

2. Wjele wjele pomha? Nětakji pšhecžinjer žje wjele jeji a pijesche tojščo wina k tomu. Hdyž na powětr pšhuidže, stupi jomu to tak do hlomy, zo móžesche lědma runje stacž. Tuž rjekny: Nětk haſle widžu, tak pšhiskowo ži, kotrej praji, zo jene jejo a jena šchleńčka wina čłowjeka 24 hodžinow dolho zdžeržitej; ja sym džesacž jeji žjědł a mandl šchleńcow wina wupił, a móžu so lědma wofomik zdžeržecž.

3. Ščo je najmócnišči? Najšhynišči na swěće su žony, palenc a wěrnoscž.

4. Šón. Filip dobrocžiwu, Holandski wojowoda, wuhlada něhdy burika pjanoho na pucžu ležo. Dofelž pjany ze swojim smorcženjom pšheradži, zo kručje spi, porucži wojowoda, zo byču burika do swojoho hrodu pšchenjesli, joho z blótom womazanu draštu wuflekali a do najwofobniščoho kóža položili. Wšhitko bu swěru wuwjědene. Hdyž burik wostróžbni a so wuspa, a widžesche, zo w kralowškim kóžu leži, a sama krasnosč joho wobdawa, njewědžesche, ščo dyrbi sebi myslić. Trefacži služownicy zastupiču a zwoblekaču joho pyščnu draštu. Hdyž běšče zhotowany, pšhuidžechu wofobni knježa a praschachu so, tak je so hnadny knjez wuspał? Prawje jara derje, wotmołwi pšchebabjenu burik a da sebi wosebje za kralowškim wobjedom derje byčž. Wón nacžahowasche so njelepje pał do teje pał do tamneje šchłě, a žerjesche za tšoch. Filipej, kotryž mjelcžo pšhuhadowasche, čžinjesche žort wjele wjesela. Po hofčžinje lubjaču so nahotowanomu wojowodže reje a wšhitke hry, kotrej byču jomu k čjesćzi pšhichotowane, nimo měry. Wosebje šłodžachu jomu wubjerne wina, kotrej jomu naliwachu, a kotrej tak čžasto woptowasche, zo so z nowa wopi. Hdyž so džen nalkhilesche, bu wusnjeny wopile pyščnu draštu wuflekany a joho prjedawšche lapy zwoblekany a zasj na pucž do blóta položeny. Hdyž rano wotucži, mějesche wšhitko, ščož běšče so jomu stało, za šón, a powědawsche swojej žonje, kotraž joho kšětro naswari, cžy šón nadrobnije.

5. Wofobne pšhecželstwo. Něhdy čžerjesche burik w mějsče swojoho naladženoho wóšlita nimo njerčowško hrodu. Rycjer so dohlada, zo burik wobohe šfocžo nimale bjez pšhestacža bijesche, a rozhněwa so na to tak, zo burika kručje naswari. „Wodajće mi“, wotmołwi tutón, „njewědžach, zo ma mój

wóšliti krejných pšhecželow pšči dworje, kottž móhli wo njoho tak staroscžiwu byčž“.

6. Dobra rada. Jedyn hewal dobry a zbožowny hajnik pšhuidže do nuzy a dyrbjesche sebi wot swojoho pšhecžela pjenjezy požćić. Wón slubi jomu za to rjanu barjacu kóžu. Hdyž wón pjenjezy naspět płačesche, woprascha so pšhecžel, hžje dja ta barjaca kóža je? „Póridu hnydom“, wotmołwi hajnik, „do najbližšo hro leša, a zatšelu přenjo hro bara, kž mi na překi pšhuidže. Šhesch-li žort sobu wohladacž, pój ze mnu. Tamny běšče jara zwólnimy a wobaj džeschtaj do leša. Hdyž běšchtaj šchwarnu kšwiku hory a hórki, haj a huscžinu pšhecrocžikoj, nadeńdžeschtaj nimo měry wulkoho bara. Hajnik wuži dobreje škladnosče, kajtaž so posćicži, tšeli, bara pał njetrjechi. Šoho towaršch běšče mjez tym na ščtom zalěžł, zo by barjacej hońtwje (bjez stracha) pšhuhadowacž móhł. Wjez toho hžžo džiwoje zwěrjo so pšchž tšelenjo hšchčže bóle roznjemdri a čžerjesche na hajnika, kotryž, kaž hajnicy to čžinja, so na zemju čžinny, po móžnosćzi dny zdžeržowasche a jako za morwoho ležo wofa. Bar wobsmorcža hajnika ze wšchěch štronow, wosebje hajnikowu hlomu, šfóncžnje pał wopuschcži joho a wróczi so mórčžo do leša. — Po pšchetratym strasche žiwjenja štany hajnik zasj. Něk na ščtomje dycšche swojomu towaršchej trochu pod nosom pojezdžić, a woprascha so joho, ščo je jomu bar do wucha rjekł? „Šo nješmēm“, wotmołwi tamny, „žaneje barjaceje kóže wjacj lubić, přjedy hacž žaneje nimam“.

7. Kał so swjate dny swjecža. Swjaty džen widžišch, zo so wšchě kuchiny kurja, wšchě ponowje pocža, wšchě wody so warja, wšchě kucharci bėhaja, wšchě róženje so žela, wšchě šchlicžki so noscha, wšchě blida so nastajeja, wšchě piczele bėža, wšchě karany čžerpaja, wšchě šchleńicy so pjelnja, wšchě šchije póžeraja, wšchě korcžmy justaja, wšchě nohi khabłaja, wšchě hlomy šchwórcža. Tu pije měščan, tam žloka hur; tu pšhecžinja wotrocžł, tam zwórcža wucžomc; tu šchmjata so mřody, tam padnje štary; tu leša so syn, tam leži nan; tu zywa knjez, tam smorcži služownik. — — Tak swjecža so swjate dny.

8. Djaboł mohł na wšchěm wina byčž. Burske hólčžo, kotromuž so w nanowym domje wjacj lubić njedchasche, dofelž so ji džěło pšhecžezčke zdasche, wotmyšłi sebi do měšta na službu čžahnyčž. Hdyž tohodla měrnny statol wopuschcži a so na pucž do šufodnoho měšta nastaji, zetka ju ducy po pucžu djaboł, kž

fo do wšchoho měšča, ze wščem sebi žorcził czini, w sčtatknoščzi pucžowacocho, a woprašča so burštoho holecza, hdže dže? „Do blizkocho města na službu“, hě wotmołwjenjo. „To Bože dla nječziń“, rjekny sprawny djabol, „budžeš so kač!“ Holeczo pak njeda fo zamyslicz, džěšče swój pucž dale. — W měsceje pak měsčeske wona bórzy njezbožo, zo bu wot njebuschnoho człowjeka zawjedžena. Hdyž knježstwo zhoni, sčto je so stało, wuhnaču kurwu z domu. Z města wuhnata nastupi njezbožowna dompucž do wótcowsteje wješki, kotruz běšče tak lohkomyslnje wopušćićiła. Djabol zetka ju zasny, ale w sčtatknoščzi druhoho pucžowarja. „Hdže džěš, hdže džěš, moja dzowćicźka?“ woprašča so tutón, „z wotkel džěš?“ „Tu z toho města“, běšče wotmołwjenjo, „djabol je mje tam zawjedł, djabol mi radził, zo bych do města czašnnyła; pschetož tam buch wot zloho człowjeka zawjedžena, kotryž so nětko mojomu njezbožu směje.“ Na tajku rycž wotkózi ji djabol plistu, zo so ji mjez woczi zaswěczi. „Ty křiš, njehanbita kurwa! Za sym djabol a sym czi wotradžał. Nic mi, ale sebi dawaj winu, zo sy njezbožowna.“

9. Wutrobna modlitwa? Žónska prošeske Boža, zo by ji tež jónu nekajki křižik póstał. Pšchi sebi pak praji: lubiščo wščał by mi bylo, hdy by mje Bóh ión knjež njewušnyščał.

10. Wobcěžnosćeje bamžowstwa. Hdyž so něhdy bamža Hadrijana VI. wopraščaču, kajke khostanjo wón swojomu najhórščomu njepscheczelej pščeje? wotmołwi wón: „zo by bamž byl.“

Leo IX. praji na swojim smjertnym łožu, zo běšče lepje bylo, hdy běšče město kluczi njebies klucze kłóšćyrskich wrotow měł.

Pawoł III. běšče, kaž sam wuzna, swoju dostojnosć ze službu kapucinskeho kucharja rady lubje pschēmēnił.

11. Zjebany rubježnik. Bur, kotryž swoje dawki na kenclu nješeske, dyrbješke po pucžu pschěz husty lěš. Tu zetka joho jězdny, kiž jomu z mocu joho pjenjezy zebra. Zo by so pschēd wyschnosćžu wuzamołwicž mohł, prošeske bur rubježnika, zo by jomu tola džěru pschěz kłobuk a druhu pschěz sukruju wustělił; pschetož hewał by dyrbjał, džěšče wón, sčkodu sam nješć a rubjene pjenjezy narunacž. Rubježnik da so naryčecž a wustělił wobej pistoliji. Nětko pak zhrabny bur konja, czišny jězdnoho ze jedła, pschēmłóczi joho prawje, wostaji joho w lěsu ležo, a pschinjese

dawł na konju na kenclu, hdžež bu za swoju mudrosć prawje pohwaleny.

12. Slubjena swěcźka. Ródnik pschindže něhdy na morju do najwješčohoho stracha žiwjenja; wón slubi tohodla jandzelej-pěstonej k cžesczi wóskowu swěcu, tak wulku jako powóz. To slyšeske joho syn a praji: „Rano, z wotkel dha telko wósta wozmjemy? Tajka swěca je droha, a my smy kħudzi.“ Na to wotmołwi nan: „Njebudž džiwny, daj jeno nam hač na kraj pschincž; potom drje budže kroschowski swěca dosahač.“

13. Diogenesowy wusub. Pošan Diogenes běšče pschikazał, zo joho po joho smjerczi njebychu pokazali. Ale dha cze džiwje zwěrjata zežeru, wotmołwidu jomu joho pscheczełjo. „Haj tak — wotmołwi wón — dha položće mi kij na stronu, zo bych je wotehnač mohł, hdyž pschindu.“ „Ale sy dha zabył, zo žanoho cžucza po smjerczi wjacny njezmějš“, prasčaču so joho pscheczełjo. „Nó tak, jeli to je — wotmołwi Diogenes — cžohodla njemohło mi wščo jene byč, hač mje zežeru abo nic?“

Serbški kwas,

tajkiž by jón krajan hotował, hdy by brashka byl.

Wšchityc kħodžimny rady na kwas; tajkich mužy, tajkich žonow, tajkich hólcow a tajkich holcow, kiž bychu rady domač sedžake, hdyž je we wšy kwas, je drje tak mačo na swěcže, zo móžemy jich wo dnjo z džěsacž swěcami pytač, a by kłóncžto w Boži domcž sčke, prjedy hač bychmy jenocho abo jenu nadeschli. Wyčimny najskerje sprócni lehnycž schli, radšcho hač zo bychmy pschi mšacžku dale pytałi. Kaž pak wšchityc jenajke włosy nimamy, tak nimamy pod włosami jenajke mozhy abo zmyslenjo. Tuž móhli snadž njenadžicy kħupu holcu namačacž, kiž by so wostajiwšči kwasu do swojeje komorki zamknyła. Njepraju, zo su jeje włosy, dokelž snadž su cžerwjene, wina, zo so hańbuje, na kwas hicž. Nė, nė, luba kħatka, to so tróschuj. Włosy sebi rjenje zħladkuj, jich barby dla so njedaž wot kħincžkow a wot kwasu wottraschicž. Na jene čcu tebe dopomnicž: njezabudž sebi nowe banty a nomu falu kupicž! Druhe holcy bychu hewał prajke: „Kħata tola spochi jenajka kħodži; hižo loni běšče w samšnyč bantach a samšnej fali; ta ženje niczo nowoho nima!“ Bychu sebi tež myslicž dyrbjač, zo seče tak kħudži, zo wam ani banta ani fale njewunjesje. A to tola njeje; sčtož to płaczi, so pschecy wuzbytkuje.

Njedzeli popođnju je pščišćlo. Runje k neshporu zwoni, hdyž je štót wobstarany a su holcy so trochu wumyke. K neshporu hieč khwile njeje, pónđzemy na kšhinczi, tuž dyrbymy so hotowacž. Hdyž ludžo wot neshpora du, je čas woteńcž. Tež holcy so w korežnje sthadzaja. Hospoza je hižo kšhinczku a kwasny dar pšchihotowala.

Godzina je so minyła a hólcy a holcy sedža w kwasnym domje za blidom wjesele pšchi jědži a picžu a kurjenju. Tola to dołho njetraje; z cyła je hoszczina najsnadnische. Heryc stawaja a khwatajcy dže na kubju. W tu khwile je so hižo wjele druhoho ludu, wczipnosce dla, na rejwanfsku kubju sczischczalo. Wschitcy czakaja, shtó a z kim změje so přenja reja. Wšch shtó ma pšchi tym — mēnju pšchi pšchihladowanju — najnuznische? Myšlisch sebi wěšće stare žony. Zara sy so zjebał! Tym je czežto, po sthodach horje dońcž. Ale schulste džeczi wobštejeja sthód a kóždy kuczik, zo nihtó horje a dele njemóže. Džeczi noscha powěšč po wšy wokoło: Wunfraczec Surij je z Měščezanec Wórschu reju měł; Poplanec Jakub pak z Rymzafec Hanu rejwasche a t. d. Braschej so dwanaćelětneje holcy, ta tebi cytu kołbasu powědacž wě, z czejeje je žadyn hólč hdy reju měł abo hdy porejwał. To su mudre džeczi; wězo sebi wjele dobroho a wužitnoho na rejwanfskej kubji wotpostluchaja a wotshladaja. To wšchak niczo njewadži; rejwacž dyrbja holcy hnydom móć, hdyž su ze schule; hdy mohće lěpje nawuknyć! Potajkim, lubi staršchi, sczelcže wasche džeczi pilnje sobu na kšhinczi a zcyta na reje, zo pěkne wěcki nawuknu! Nječam spomnicž dobrych kusłow, kiž so na rejwanfskej kubji abo něhdže pódla abo po rejach stawaja; nic tež na wšhelake pucže, kotrež z reji domoj wjedu. Z tym bych někotrohožkuli zranil, zo by so zaczerwenil. Shtož by joho widžal, by sebi myslil: tón něšto czita, shtož jomu płaczi! Wón by jomu počal sobu do protyki hladacž.

Pónđzeli rano je čas stawacž. To hubjenje dže. Słowa brunčji a brjud koreži a huba zywa a hospodar woła a hospoza honi. — Njedž dže kaž dže; rjenje běšche, wosebje na rejach.

We kwasnym domje běšche hižo chty tydžen nuznota wjetšha dyžli na žnjach, hdyž deszczil hrozny. Wšhelacy lěpjerjo — skoro běch prajil wotlěpjerjo — kaž molerjo, mulerjo, czěšlowje, blidarjo, schkencizerjo, krawcy, klampnarjo, schewcy, schwalcže, kowarjo, hornčizerjo, rěznicy, kucharzi, pšetarjo, rybacy, kruwarjo teptaja pšched kšěžu,

za kšěžu, w kšěži, na kšěži, w hródzi, w kšlawje, w kónjencu, w bróžni a wšchudžom a hladaja — nic jedyn na druhoho, k tomu khwile njeje — ale hdy je žana schkalcizka w murjach, scženach, wrotach, stupnjach, sutnjach, kšolowach. Nad wšchěmi knježi z móćnym sceptarjom jedyn, — to je brasčka. Tomu dyrbja wšchitcy postluchacž; wón wě, w kotrych istwach a w kotrych komorach a na kotrych rězańcach budža hosczo wobjedowacž. Wón je cytu kuzicu pšcheběhał a na kwas proshł wšchěch, kiž su nawoženju abo njewěstu hdy widželi. Niczo na sebi nima, hdyž druhdy toho abo tamnoho zabudže abo něšto wuprosy, kiž njedyrbjesche prosheny byčž. To je brasčkowe stare prawo, a toho sebi wzacž njeda; wón chce swoje pšchepiczo mēčž a dyrbi hladacž, kaž za svojim pšchindže. Za njewēm? Ale ja bych sebi je žadał, hdyž hewak niczo z toho nima. Wšchak sebi je zaskuži. Kwas napisowacž je woprawdže robota, kaž žana druha! 300 ludži — pišaj tš staj ludži — dyrbi na kwas proshenych byčž. Z małym kwasom so paracž, hódno njeje, a tež mohł we Mědžichowje něšto za zło wzacž, hdyž do Wónjec njeby na kwas prosheny był. Ze wulke zbožo, zo su brasčkojo na swěcže, kiž ludži znaja, wosebje tych, kiž rady na kwasny kšodža. Hewak bychmy sebi wot wjesnych pšchedstjeiczerjow listy napjelnicž dacž dyrbjeli, kaž pšchi ludliczenju. To pak by wjele pienjež płacziło; brasčka pak wšcho darmo wobstaruje, hdyž jomu joho pšchepiczo wostajisch. Ze to tola pěkny hólč. Ludžo, njerozhněwajcže sebi toho! Hewak macže wěste, zo seže tydženja abo pšched dwěmaj njedželomaj na poslednim kwasu byli. Wosebje njedž so jomu czi liščcža, kiž chcežža kwas hotowacž. Wjez njoho by so wěc jara schpatnje schlachczila. Nawoženja a njewěsta njebyšhtaj wědžaloj, kaž mataj so pšched kwasom, pšchi wěrowanju a pšchi kwasu zadžeržecž. Dyrbi so wjele kupowacž: banty, fale, pšchedkoshle, sutnje, kšolowy, nohajcy, schórc, khapy, czrije, schkórnyje, lacy, koshle, hrubiščcža, sekle, pjezl, schnórki, jehliczki. Masch-li myšle so ženicž, praschej so z časom brasčki abo stareje žony — te hiščcže su pšchez brasčku — shtó masch kupowacž. Wzmi sebi hnydom schwalczu sobu do města na kupowanjo, ta tajke wěcy najlěpje rozny. —

Na kóžde waschnjo pak dži pšched kwasom k starej žonje, zo cze dołkadnje rozwuczi, kaž masch so pšchi wěrowanju zadžeržecž. Wzmi sebi najlěpje někotre listna papjery sobu, zo by sebi wšchitke wuczby napisal

a domač z hlavy nawuknył; z papjerku so tola nje-možejš k woltarjej poklaknycz. Potom wobkedžbuj wšchě prawidła swěru. Tłóčtaj so pschi wěrowanju prawje z kochčemi, zo ludžo njebychu na waj dzerželi a swarjeli. Znaj u mlodych ludži, kiž staj pschěb někotrymi lětami kwas měłoj, wonaj so tak tłóčejštej, zo so poczeštaj — a hlej, njeponuju žanych ludži, na kotrychž by so hdy bóle swarjelo, dyžli na teju. Tłóčenjo potajkim pomha!

Nawoženja kedžbuj, zo so njewěšće na šćórc kłaknjesh; hewał by wona knježstwo w domje měta. Njedaj jej swojeje wěrowanšće kochle njeplokaneje šchowacž; wona by hewał tež tebe w mocy měta, kaž kochlu!! Kac je možno, zo kleczenjo abo kochla tajke spodžiwne wěcy dokonja, njerozymimy; tola je tomu tak, šćtož sym tebi horjeka z pschikładom wobšwědčik! — Wšchěch prawidlow njemóžu wamaj, lubaj nawoženja a njewěsta, tudy wukładowacž, dyrbiat sam předy k babcy hič, kiž je znaje. Pytajtaj sebi radšćo samoj tajku. Wydž pak wamaj radžik, jónu špytacž, runje tutym prajenjam napscheczo činicz. Snadž by waju žentwa tež tak derje, haj lěpje radžena byla, dyžli sto žentwow tajkich, kotřž wysokoswjaty sakrament z pschiwěrkami wupyschuj a pschi wulkej swjatocžnosći wjac na hłupe hlady, dyž-li na swjatocž mysła. Wy-li trěbne bylo, kóždy štop a kóždu krocžel z wěšćymi wobradami wobdacž, by našća swjata cyrkej tele ceremonije kručje postajila, kaž wona wšćo druhe hacž na najdrobnišćo pschědpisuje. Ze zenyła trochu džiwno, zo so w našćim čžaju do tajkich wěćow telko dzerži, hdyž ludžo hewał njewědža, hacž bychu do něčžoho wěrikli abo nie!

Domač so mjez wěrowanjom wšćo mjećwi z ludžimi, kiž sebi wulki strach činija, zo njebudža hotowi, hdyž kwasarjo dóndu. Kemschi a na wěrowanjo hič nihtó z domjacych khwile nima; haj so prashća, hacž je so šćto z krotkej modlitku na tej dopomnik, kiž džens tak waznu krocžel žiwjenja štopitaj. Druzcy, kotrychž ničzo nještara, mysla sej bóle na wěrowanjo: Hdyž mlodaj mandželšćaj z cyrkwe jedžetaj, stoja hižo na pucžu z wulkimi šćtrykami: Nawoženja, połaž móšćeni! Šćlahowanjo je jara, jara rjane a wužitne wasćnj: někotražkuli šćklicžka palenca wupróždni so pódla na žbožo mlodeju mandželšćaju, jomu njechamy žanicž dacž, hacžrunje je wot swěćneje wysćnosće zakazane. Zebjećmy so a póščelmy peticiju na sejm, zo by so žakon wróćzo wzał, kotryž šćlahowanjo a šćlenjo pschi

pschewožowanju zakazuje! Wydž přeni peticiju podpisał, a wězo byšćtaj našćej serbskej kł. žapóšćanaj kručje za to rycžalož, zo by so tak njerozomny a surowy žakon powalik.

Tu dyrbi njewěšće dobru radu dacž. Duce wot wěrowanja wolaž prawje na wšće džěći a na wšćech ludži, šćtož tebi runje pschipadne, zo bychu twoje džěći prawje snadnje powědacž nawukle. To je mjenujcy dobry šćěđk, kiž wjele wjac wuskutkuje, dyžli paczerje; a šćto by pschistojnišće bylo, dyžli z woga na wšćech ludži helefacž, hdyž sy runje telko hnadow w tšćoh swj. sakramentach dostała. Šćze-li domoj došli, pschinjesu tebi dóžnu dóžćku piwa; trub žmuzicze z njeje; zo bychu cži mjenujcy kručy derje dóžile. Šćtož sym ja nazhonik, z doženjom tak žle njeje. Šćžrunje je žona z čžerpalki piwa, dyrbišć tola čžornu poliwku jěšč, hdyž mjenujcy žanych kručow nimasć.

Nětk so hoscžina žapocžnje. Niczo mačo byčž nje-móže, šćtož tšći abo šćtyri sta ludži žič: kelko howjadow, swini, čželatow a wšćoho druhoho, šćtož k tomu šćušća. Wnozy sebi tola mysla: „Dyrbimy so k tomu měčž, zo šćhincžku, kwasny dar a šćlad wot-jěmy.“ Wězo njeje tež hjez tajkich, kotřž so na pschikłowo dopomnja: „Próždna šćklicžka khwali kuchaćku“ a tohodla jedža tak dołho, doniž šćklicžki a šćklicžki próždne, brjuchi a šćhije pak khopate njejsu. Na tajkich dyrbi kwasny nan džiwacž a so ze wšćem nadrobnie wobštaracž, zo njeby trjebaj bračowalo a pschěz to mlodymaj nuz a do rukow hladała. Šćcemy tola trochu woblicžicž, šćto by takle kwas něhžje 20 blid plackik. K mjasej a k pjećženjam je trěbne: znaj-mjenšća jene howjado za 210 m., tšći swinje po 90 m. to je 270 m., tšći čželata po 30 m. to je 90 m. Dale sebi woblicž, šćto by trjeba bylo slowkow, krěna, selerija, kórkow, šćlotwje, jahodkow, sušćenćow, rajsa a druhoho, šćtož so k mjasej a k pjećženjam a kóbasam jě. K wšćommu trjebasć tež tóšćto cofora. Hdyž wšćoho toho za 100 m. nakupišć, njezmějesć wjele wysćšće. K tykancam a khlebej (pschilicž muku, mloko, smjetanu, cofor, butru a wšćo k tomu šćušćace) trjebasć žawěćje tež 100 m. Dale dyrbišć měčž 20 puntow kofeja po 1,50 m. a 20 puntow cofora po 0,40 m., je nimale w hromadže 40 m. Wupije so 15 picželow piwa po 9 m. to je 135 m. a 100 litrow palenca po 0,50 m. to je 50 m. Wšćo w hromadže wucžinja 995 m. Telko pjenjež dyrbi potajkim kwasny nan

męcz, hdyž chce kwas wuhotowacz, a to jenož za 20 blid. Zawěscze njeje tu nicžoho pschewjele prajene, sferje njenje. Dyrbišć płacizć ludžom, kotrychž sy pschēd kwasom mēl a kotrychž pschi kwasu masch, dale za počženjo sudobja a wjele druhich maliczkoscow, na kotrej so tak njedopomnišć, kiž pak kwas sobu pschinje. — Bur praji: „Wje kwas telko njeplaczi. Pschetož stōt mam sam, butru, mloko, khlēb a wjele druhoho mam sam.“ Masch prawje, hdyž njemōžesh licizć! Pschetož je wscho jene: hacž krunu zarězash abo mjasu za 70 toleć kupišć, pschecy wo twoje zamoženjo dže. Jeno to masch prawje, zo hotownych pjeněz njetriebash. Šchtōž pak dyrbi wschitko, wschitko kupicz, tomu 1200 m. njedosaša. — Njewostanje tebi rozomczē stejo, hdyž slyšišć, zo za jedyn džen 1000 abo 1200 m. pscheczinisć? Ludžo wužiwajcze tola rozoma a dajcze febi bycz z tajkim pscheczinjenjom! Wužitka dla njetrieba nihtō wulki kwas hotowacz. Pschetož pschi kwasu 20 blid dostanješć 200 × 3 m. = 600 m. sllada — hdyž derje dže —. Pschisadzišć potajkim 400 abo 500 m. ze swojeje mōschnje. Hdyž pak by mały kwas hotował, by tebi 300 m. za wscho dosahnyko, a shtōž by sllada dostał, by njenje bylo. Zawěscze by wjac dostał, dyžli pschi wulkim. Dofelž mōžesh swojich hošczi pschewidžecz a jim derje poslužicz, njebudže žadyn triebacz hlōdny bycz, kaž so na wulkiach kwasach často stanje. To so tola ludžom lubi, a wopruga rady hriwnu wjac. Tež hjesada je wjele zajimawšca, dofelž su wscho swoji značzi ludžo; mēsta jim tež dosaha, njetriebaja druhim ludžom khodžo kšefacz. — Snadž tele licžby někocho nakazaja, zo sej lēpje rozmyšli.

Wēzo tole wobliczenjo njeje pschi kwasnym blidže zestajane, pschetož k tomu tam khwila njeje. Po jedži zapocznje so hnydom džēlo a to njemōže žane małe bycz. Pschetož pohladasch-li na ludži, widzišć, kaž so počja: koschla, kholowy, lac, sukna, wscho je jenač pschepocene. Nic wot młóczenja abo pjenkow kałanja. „Šchtō budže dženiniski džen tak njerozomny, zo by so z džēlom pschepoczit“, myšli něchtōžkuli. Najwjetsche myto zasluži tola njewēsta, kotraž je dopołdnja pschēd Snjezownym woltarjom najswjećišche sluby wotpołożika a popołdnju rejwa, kaž by džiwja byla! Njechał kwasa wuhladacz, na kotrymž njeby rejow bylo a kotryž njeby njewēsta ze swojimi tšjomi schtuczkami započjala a potom cyku nōc pscherejwala! Šchtō to hōlcej — hufto došč słužownomu — je, hdyž hodžinu rejwa a 10 m. za

to hercam zaplacz! Najwjetscha čzešč je, z njewēstu reju mēcz, a najwjetsche wjeselo so z nej wokoło torhacz. Był-li ja njewēsta, bych so trochu haubował, so na swojim wērowanskim dnju tak wot džiwjeje črjōdy torhacz a wjerczech dacz. Njecham prajicz: mandželstwo prēni džen žlamacz po słowach Šhrystusownych. — K čomu po prawom reje su? Snadž k čzeščzi nawoženi abo njewěscze? Myšlu, zo byščcze tej runje tak čzeščzili, hdyž byščcze domoj scli a so do kōža lehnyli. Abó su reje wofschewjenjo? „Haj, haj!“ wotmōtwicze. Mō derje; hdyž je tebi tajkele počženjo wofschewjenjo, dša so jeno młōczo tež tak zahanej, zo so pschepoczisć; zmējšch potom wēzo to samo wofschewjenjo. Aj, aj, ludžicžka, aj!

Wy młōdži, kiž to čitacze, febi myšlicze, zo je tole nětajka stara žona pišala, kiž je něhdy sama rejwala; něk pak ju mjerza, zo ju nozy wjac na rejwaniku kubju njenjefetej a tuž na nas swari; žony wschak same niczo wjele lēpšche na kwasu njeczinja. Wēhaja po cykej wsy po kofeju a po colorje, kaž pčōkka wot rōžicžki k rōžicžcy. Najprjedy du k Šynczecom a tu wukladuja, kaž bechu na kwasu jēdže. Tylancy bechu radžene, ale hōwjaze mjaso njemōžesh hubjenšche bycz; krēn bēšche kaž w kropje muka, a juščka bē smudžena. Kastru tež to maja kucharku? Ča njemōže wjele rozymjecz; by lēpje bylo, hdy by nam neple z wufmužom nawarila. Dale du k Wufranczecom. Ču powēdaja wo hubjenym kofeju, kiž bē Šynczkowa nawarila a wo drobnym colorje, kiž bēšche nimo toho sobu najtuischi. Dale du k Dundraczecom. Ču powēda so wo čornej ištwe a mazanych schalkach, wjele mučach a njerodže, kiž su pola Wufranczec byle. Čak dže pschēz cyku wjes. Šōždy dostanje pola susodca swoje trēbne — za šhribjetom — napowšujene. Hdyž susodca wjac njedosašnu (mēnju za wochlowanjo) wobrycza so mužoj, wujoj a četny, kmōtšja a kmōtry, knježa a słužowni. Wschitcy dostanu swoju dawno zasluženu mzdu wuplaczenu. Najlēpšche jeno je, zo so žadyn njemōže hōrschicz, dofelž pōbła njeje. Pschczki tež tak činja, schczowkaja za kōždym, kiž nimo dže. Wēzo tež nawoženja a njewēsta wo swōj porcion njepschindžetaj. Nēšchtōžkuli, shtōž bē njeznate, je so pschēz žony na kwasach roznješko, kaž z wulkej wodu. Šchtōž jena wē, žhoni cyly kwasny lud; pschetož zdžerzech so žana njemōže. Žōnske su jako hladadko; shtōž we nim je, widzišć wscho, hdyž do njoho pohladasch. Hdyž žony pruhješć, žhonišć wscho, shtōž wē.

Maliczkosć je so powjetšēja z tym, zo z erta k ertej du. Se kaž pschi woħnju. Padnje-si schkriczła do stomy, zapali so a nastanje wulki woħeń.

Žony so zamokwjeja z tym, zo njewědža, sħto dyrbja cħy luby dolħi čas na kwasu czinicz. W kwasnym domje so jim njespodobna, dokelž je tam maħo ruma. Wy wjele lěpje byħo, hdy by kwas 20 abo 30 wosobow licził; zawěšće njeby niħtħo po wħy bħhajo klestał. Žonam so njedźiwam, tola pak wot hrėħa wuzamokwjene njejsu.

Chcykeli teź žony we jstwie wostacz, njemōža to ani kura ani smjerda dla, kiž pachacy mužojo naczinja. Czħ wshė kucziki a blida wobhadža. Ĥusto boscz w twarjenju ruma njedosaħa; staja blido na dwħr a placaja tam. Kuri so woħoto niħ hħle, dyž-li z pyrjaceje pjecy, tak zo sami lėdma do swojich kniħi widža. Sħkoda, zo na tobaħ tak wysoki monopol njeje, zo by cigara mēsto 5 p. 50 p. pħaczila; potom by so bur sferje pokazacz mohħ. Tak njemōže so z ničim nad kruwarjom wupinacz; tħn sebi teź dowola, jenu sebi zaželicz. Chceli so kniez psħed kruwarjom wuznamjenicz, mōže to jenož z tym, zo — njehuri. Potom wshitchy wėdža: to je kniez a tamny je kruwaħ. Sħto wjele wuczini, byrnje sebi kōzdy džen 3 trubki za 4 p. popshat. Telko sebi kōzdy czħowjeħ zasħuži, zo mōže tule maliczkoscz wudacz; njenuczini za lėto wjaczy dyž-li 15 toleħ. Za 10 lėt potajkim jenož 150 toleħ. Nėtk pak so z 3 cigarami za džen z wjetshħa nještaji. A sħto maħy nėtk za 150 toleħ? Njebyħ wėdžał sħto; kħiba zo sy jenu mrōczel nakurik, kiž mohħla czħ wo žnje jezčmjeń namaczecz. Mužojo, kurecze jeno w nalėczu prawje jara, kaħ zo sebi z trubkami a fajami beħczik wukuricze, dħa tola pjenjezy njebyħu czħscze podarmo psħekurjene byħe. Pschi hraczu a to hišczje na kwasu pak njesmėsh kuricz zakazacz, byrnje wo žnje byħo. Dyrbi tobaħ na mjerzanjo, zo so zaduħy. Njeje maliczkoscz 20 m. psħehracz. Dyrbiħ so teź jedyn napicz; potom budzetaj hħėw a zawisecz zakurjenaj a potepjenaj a 20 m. zabyte abo tola zapite. Mōžesh potom zmėrom z kwasu hič z swėdomjo tebi stajnje psħiwoħuje: „Njenje bė!“

Orjud je so pschi rejach a kofej a khodzenju a powėdanju a hladanju a hraczu a mjerzanju kħėtrje wuħłodniħ; toħodla kħodzi wjeczer derje, so jė a jė, sħtož mōzetaj so kōscz a kōža naczahnycz. Na wshħħon posledk dyrbi schkriczła a karanczħ pomazacz a wopłoknycz, zo by so lěpje domoj wjezħo abo beħaħo.

Wyjez džiwa, zo so nėkomuħkuli nimo zwjeze — mėnju do psħerowa — hdyž je wshħo tak psħejara derje namazane.

Dokelž je nėtk po kwasu, njeħa so tebi wjele dželacz; woblicz sebi toħodla, sħtož sy na nim wudaħ! Wėshħe na kwasu nan, macz, syu a dħowka. Sħto sy haħo dar kupik? Chcu prajicz wėc za 5 m. 3 m. sy trjebaħ na nowu draštu; -- najħuščizħo mohħ prajicz 30 m. Na kwasu sy za was sħtyrjoch pħaczil za blidom 1,50 m. a haħo sħkad 12 m. W hromadze potajkim nimale 22 m. Psħhibaj hišczje kħiniczu a mħoko; dale to, sħtož je hħle psħerejwaħ a nan psħehraħ a wobaj psħekurikoj, to mōže teź na 20 m. wuczinicz. Zo njesħym ničjo psħehnaħ, dyrbi kōzdy prawo bycz dacz, kiž je na kwasu byħ. Sy potajkim na 50 m. wudaħ a čas a dželto, kiž sy domach zakombził, njeliczu. — Ĥdyž djetaj dwaj na kwas, pħaczħ poħojcu, potajkim 20 abo 25 m. Chcu k tebi psħinicz a prajicz: „Daj mi 10 m.“; zħrabnjeħ mje zawěšće za kornat a wotmokwiħ: „Tam su durje!“ Ĥdyž pak brashħa psħiudze, rėka to, daj 20 m.; a ničjo so njeħħrshih. Somu zwarish dobry kofej a dasħ jomu tykanc, je-li maħy. Ĥaj mnoħo ludzi je, kiž so mjerzaja, hdyž brashħa nimo jih domu dze.

A byrnje kwas 2000 m. pħaczil — wulki budze tola hotowanj!

A byrnje za lėto 12 křocz na kwas prosħeni byli a za kōzdy 30 m. wudacz dyrbjeli: tam tola pħndzemy!

Stōcznje chcu wam hišczje wėrnu stawiznu jenoħo kwasu powėdacz, kotruž njedawno nėħdže czħtach: „ . . . Nėtko pak chcu wamaj teź kwas wuħotowacz, zo dyrbja po cħlym kraju wo tym powėdacz, dželshħe njewjescziny nan.

To sebi tola daj bycz, znapsħeczimi nawoženjowy nan. Sħto pomħa wulki kwas? To pħaczħ wjele pjenjez a mħodej nimatej ničjo z toħo.

Tu smėjesh so mōj nan wutrobnje a praji: wħn mi prawje njerozymi, kniez meħter! Ĥdy byħ ja na moħoħo synowy kwas wjele nakoził, njebyħ tola ničjo wosebite czħinik. To je tola po cħlym kraju wshħėdne, zo so na kwas telko waži, zo byħu mħodaj mandželstaj lėto abo dwė z tym swoje hospodaħstwo wjescz mohħoj. To ja nėtk njeħam czħinicz; ja chcu maħo abo ničjo wudacz. Mħodaj dyrbitaj nowu czħistu draštu dostacz, kotruž mōzetaj potom njedzėlu so wobłeczacz. Na kwas njeħamy niħoħo prosħycz, kħiba swojich najbliħih

pscheczelow, hoszczinu chcemy tak pschprawic, zo so wschitcy najemy, a nictó sebi zoldka njeskazy.

To wón tež swëru czinjeshje. Za schtyri njedzela wuhotowa mi kwas. Mëjachmy dwë jëdži wjaczy hacz hewat a nekotre bleshe wina a bëchmy pschi tym jara wjeseli.

Po wobjedze wza mje mój nan na stronu a rjekny: Glej, luby syno, kak wjeseli smy! smy so wschitcy najëdli a napili, ale tola z mëru. Mëtk nas jutlje njebudze hlowa boletcz a jëscz budze nam zaszy derje skodzecz.

Mëtk schczje bych rad kwasny zorcził sczinił. Wësch, zo bëshe wudowa Schudzinowa wobstorżena a nuzowana, krowu z hródze pschedacz. Mëz tym zo smy my tudy wjeseli a zbożowni, sedži wboha žona doma a rudži a stara so. Nascha Szorna budze na nowy tydzeń po czeleczu. Kak by było, hdy bychmy, hdyž je cyła wjes lehnycz, so ji skradžu do dwora sunyli, a ji krowu do hródze zwjazali?

A tomu bëch hnydom zwólniwy a wuwjedzechmy zbożownje zorcził, hjez toho, zo by nas schtó pytnył. Nazajtra rano snëdachmy zaszy hromadze. Sdyž hromadze sedzachmy, zastupi wudowa a powëdashje z wulkim wjeselom, zo je dženfa suczelnu krowu w hródzi namakała.

Mój nan pschjejeshje ji k tomu zbožo. Ale, knjez Dobrocžino! praji wona, kak mam to zrozumicz? Krowa dže je wascha! — D. S, njebych wëdzał, na kajke waschnjo! Sym dženfa w mojej hródzi byl a sym widzał, zo hiszczje su tu moje krowy wschitke. — S. To pak je wascha krowa; ja ju znaju. — D. Ty so mylišch, dobra žona! Z jenym słowom, ja mam swoje krowy hiszczje wschë. Dži domoj a hladaj sebi swoju krowu derje a myšli sej, zo je czi ju Bóh luby Knjez wobradžil.

Tu ronjachy so wbohej žoncy sylzy po licu, wona koscheshje mojomu naney rucy a rjekny: Knjez Dobrocžino! Waschim džeczom a džeczicžeczom da Bóh tón Knjez so derje hicz a njeopuszczji jich w žanej nuzy, došelž wy druhim ludžom tak rady z nuzy pomhacze.

Mi bu wutroba tak mjehka, zo dyrbjach ze jstwy hicz.

Po snëdanju pschëhodžowachmy so a tu woprascha so nan: Džecz, kak je so wam kwasny zorcził lubil? — Kłoty nanko! praji moja žona, wy scze tola dobrocžiny muž. Wy scze cyłomu towarštwu wjeselo pschihotował. Wschitkim džën blyschczachy so woczi ze sylzami wjeso-

łoszcze. — To sym wasche dla czinił, lube džecz! zo byschcže widželi, kajku wjeseloscz može cžłowjek sebi a druhim pschihotowacz, hdyž z rozomom swoje zamoženjo nakoža. Schykli kwas wuhotowacz, kajkiž je pola nas Serbow waschnjo, by mje pjecz — schëscz stow tolet płaczil. A schto by pomhato? Zawëscze njebëchmy tak wjeseli pobyli, kaž wczera bëchmy; dženfa by nas hlowa bolala a komu bëch z wjele pjeniezami schto pomhac? — Mój kwasny zorcził płaczil nëhdže 50 tolet; cyte towarštwu je wjeselo nad tym mëło a wbohej wudowje je spomhane. Mëzabudžtaj to, lubej džësczi, a cžinitaj tež tak; potom zmëjetaj we swojim mandželštwje pschecy wjeseloscz a Bóh so wamaj da derje hicz." —

Takle, luby cžitarjo, hodži so tež kwasowacz, a podobny kwas by Krajani tež hotował, hdy by brasčka byl. Mëtk wuznaj, na kotrym kwasu by so czi lëpje lubiko: na jenym serbskim abo na Krajaniwym kwasu?

Z.

Smëštki.

Dr. Schkoda, rodženy Cžech, njedawno zemrëty, bë jara wuczenny muž we swojim lëkarškim powoľanju. Wón to bë, kiž je nowu diagnostiku dowutworil, zo so z klepanjom na wutrobno znutškwona khoroscz spoznacž hodži. Kaž to wjele wuczennyh mužow, bëshe tež jomu etiketa (wosobna wostudla waschnja) pòdłanska wëc. Zwoblekany khodzeshje po „starej módže“, pschecy w samšnej sukni, kajkuž móżeshje najlëpje stary krawczil žhotowicz, kotryž bëshe jomu tež hako małomu studentej schil. Nëhdy bë dr. Schkoda tež ke kejžorstkej hoszczinje pscheproschëny. Pschitidže we swojej sukni „ze starych časow“, ale hrodowscy skužownicy njechachu joho dale puszczicz; dachu jomu zrozumicz, zo mohł so tola frač woblec. Trochu rozhnëwany wotmołwi wuczenc: „Mó, hdyž je wam frač lubšči dyžli ja, dha du zaszy domoj a k hoszczinje pòscželu swój frač.“

* Zuriš Washington, tón, kotryž je sewjero-ameriške staty založil, bë jara kšutny, rozwažny kšarakter. Zenicžki žort powëda so z joho žiwjenja. Sdyž bë na kongressu ryecz, kelko ma unija wojakow mëcz, namjetowasche nëchtó, zo nic wjaczy tšjoch tšfacow. Na to wotmołwi Washington: „dha, moji knježa, tež wobzamkšny, zo žadny njeplšheczel do kraja njesmë, kiž ma wjaczy dweju tšfacow muž.“

Kraje a jich wjeſehojo.

Němske kraje.

Sakſka: 271,⁸³ □mil abo 14,992,⁹ qkm.; 3,179,168 wobydlerjow; (86,952 katolikow, 59,756 Serbow). Kral Albert I., rodź. 23. hapr. 1828, na trón pſchischoł 29. okt. 1873, zwěr. 18. jun. 1853 z Karolu z Waſa, rodź. 5. aug. 1833. — Přynceſna Šilžbjeta, rodź. 4. febr. 1830, wudowa wójuwodny Ferdinanda z Genuy. — Přync Jurij, rodź. 8. aug. 1832, wožen. 11. meje 1859 z Mariju Hanu, sotru portug. krala, rodź. 21. jul. 1843, zwudowjeny 6. febr. 1884; jeju džěći ju: Mathilda, rodź. 19. měrca 1863; Bjedrič Auguſt, rodź. 25. meje 1865; Marija Šózefa, rodź. 31. meje 1867, wudata 2. oktobra 1886 na Kaſuſkoho wulkowójuvodu Otto Franc Šózefa, rodź. 21. hapr. 1865; Jan Jurij, rodź. 10. julija 1869; Max, rodź. 17. nov. 1870; Albert, rodź. 25. febr. 1875.

Anhaltſka. Wójuwoda: Leopold Bjedrič, rodź. 29. hapr. 1831.

Badenſka. Wulkowójuwoda: Bjedrič Wilhelm Ludwič, rodź. 9. septembra 1826.

Bajerſka. Za ſhoroho krala Otta I., rodź. 27. hapr. 1848, knježi přyncregent Luitpold, rodź. 12. měrca 1821.

Braunſchweigſka. Wójuwodſtvo. Přync-regent: Albrecht, pruſki přync, rodź. 8. meje 1837.

Heſſenſka. Wulkowójuwoda: Ludwič IV., rodź. 12. septembra 1837.

Lippe=Detmold. Wječ: Bjedrič Wolde-mar, rodź. 18. hapr. 1824.

Lippe=Šchaumburg. Wječ: Adolff, rodź. 1. auguſta 1817.

Mecklenburg=Šwerin. Wulkowójuwoda: Bjedrič Franc III., rodź. 19. měrca 1851.

Mecklenburg=Strelitz. Wulkowójuwoda: Bjedrič Wilhelm, rodź. 17. oktobra 1819.

Oldenburgerſka. Wulkowójuwoda: Bjedrič Pětr, rodź. 8. julija 1827.

Pruſka. Kral: Wilhelm II. němski kejšor, rodź. 27. januara 1859. Krónpřync: Bjedrič Wilhelm, rodź. 6. meje 1882.

Reuſ=Greiz. Wječ: Hendrič XXII., rodź. 28. měrca 1846.

Reuſ=Schleiz. Wječ: Hendrič XIV., rodź. 28. meje 1832.

Sakſka=Weimar=Eiſenach. Wulkowójuwoda: Karl Alexander, rodź. 24. junija 1818.

Sakſka=Meiningen. Wójuwoda: Jurij II., rodź. 2. hapr. 1826.

Sakſka=Altenburg. Wójuwoda: Ernſt, rodź. 16. septembra 1826.

Sakſka=Koburg=Gotha. Wójuwoda: Ernſt II., rodź. 21. junija 1818.

Šwarzburg-Sonderſhausen. Wječ: Karl Günther, rodź. 7. auguſta 1830.

Šwarzburg-Rudolſtadt. Wječ: Jurij Albert, rodź. 23. novembra 1838.

Waldeck. Wječ: Jurij Viktor, rodź. 14. jan. 1831.

Württembergſka. Kral: Karl I., rodź. 6. měrca 1823.

Druhe europske kraje.

Belgiſka. Kral: Leopold II., rodź. 9. hapr. 1835.

Boſharſka. Přync Ferdinand z Koburga. Čžornohórſka. Wječ: Nikola I., rodź. 25. septembra 1841.

Danſka. Kral: Křyſtian IX., rodź. 8. hapr. 1818.

Francóžſka. Pſchedſyda republiki: Sadi Carnot, rodź. 11. auguſta 1837.

Gričisſka. Kral: Jurij I., rodź. 24. dec. 1845.

Italſka. Kral: Humbert I., rodź. 14. měrca 1844.

Žendželſka. Kralowna: Alexandrina Wiktorija I., rodź. 24. meje 1819.

Liechtenſtein. Wječ: Jan II., rodź. 5. okt. 1840.

Monako. Wječ: Karl III., rodź. 8. dec. 1818.

Nižozemſka (Holland). Kral: Wilhelm III., rodź. 19. febr. 1817.

Portugal. Kral: Ludwič I., rodź. 31. okt. 1838.

Rakuſka (Awſtria). Kejšor: Franc Šózef I., rodź. 18. auguſta 1830. Krónpřync: Ludwig Šózef.

Rom (cyrkwinſki ſtat). Bamž: Leo XIII., rodź. Joachim Pecci w Karpineto 2. měrca 1810, wuzwoleny 20. febr. a krónowany 3. měrca 1878.

Rumunſka. Kral: Karl I., rodź. 20. hapr. 1839.

Ruſka. Kejšor: Alexander III., rodź. 10. měrca 1845. Krónpřync: Mikławſch.

Serbiſka. Kral: Alexander I., rodź. 14. aug. 1876.

Španiſka. Kral: Alfonz XIII., rodź. 17. meje 1886. Kralowna-regencžina Marija Křyſtina.

Šwajcarſka. Republika.

Šwejdſka. Kral: Oskar II., rodź. 21. jan. 1829.

Turkowſka. Sultan: Abdul=Hamid=Khan II., rodź. 22. sept. 1842.

